

Z
O

POPPIS

Svensklärarna i Finland rf:s medlemstidning
Suomen ruotsinopettajat ry:n jäsenlehti

2•2018

I detta nummer:

Toiminnallisen kielen oppimisen ilo! *Nina Maunu*

s. 12

Miltä kielenopetus näyttää aivotutkimuksen näkökulmasta ja onko yksikielisyys vaarallista? *Minna Huutilainen*

s. 14

En tvångsvenskappluggares bekännelser *Hilkka Olkinuora*

s. 18

En 70-årings minnesbilder *Bo Ralph*

s. 26

3	Ledare: <i>Satu Pessi</i> Klara, färdiga, gå! – är du färdig?	20	<i>Carita Rosenberg-Wolff</i> Å mina älskade medsystrar i simhallens bastu!
4	Granen (lättläst)	21	<i>Anne Huhtala</i> <i>Motivation revisited: mistä uutta motivaatiota ruotsin opiskeluun?</i>
7	<i>Marjaana Halsas</i> Ute på holmen	22	<i>Camilla Nordblad</i> Populärkulturen lever – och vi lär oss av den
9	<i>Eila Lampén</i> Islanti – SRO:n retki ruotsinopettajille	24	<i>ActionTrack</i> Nyt kaikki pelaamaan!
10	<i>Kirsi MacKenzie</i> Soliga dagar i Malmö	26	<i>Bo Ralph</i> En 70-åringars minnesbilder
12	<i>Nina Maunu</i> Mikä meitä yhdistää? Toiminnallisen kielen oppimisen ilo!	28	SRO:s styrelse
14	<i>Minna Huotilainen</i> Miltä kielenopetus näyttää aivotutkimuksen näkökulmasta ja onko yksikielisyyss vaarallista?	29	Hanasaari 10.11.2018 <i>Let's learn languages – Lär er språk</i>
16	<i>Martina Landén-Westerholm</i> Nu är Sören på Kulturfonden	30-31	Kontoret informerar
18	<i>Hilkka Olkinuora</i> Hur jag lärde mig att älska genusar		

POPPIS

Poppis 2/2018
årgång 25 (nummer 48)

ISSN 2243-4585

Utgivare
Svensklärarna i Finland rf
Banmästargatan 11
00520 HELSINGFORS
Tfn (09) 875 2084

svenska@suomenruotsinopettajat.fi
www.suomenruotsinopettajat.fi
www.facebook.com/ruotsinopettajat
https://www.instagram.com/suomen_ruotsinopettajat/

Redaktion
Satu Pessi
Katja Hämäläinen
Seija Westerholm
Elina Piirainen

Pärmfoto
Pixabay
Layout
Christel Westerlund
Tryck
Paino-Kaarina Oy
Upplaga
1 900 ex

Klara, färdiga, gå! – är du färdig?

Föreningens 70-årsjubileum i maj var höjdpunkt för oss som jobbat i decennier för vårt gemensamma mål – svenska språket i vårt samhälle och i hela Norden. Vi firar med glädje vårt jubileumsår med olika evenemang. Ett utmärkt exempel är applikationen Klara, färdiga, gå! Om du är medlem i Svensklärarna i Finland får du gratis ladda ner appen ActionTrack som är avsedd för årskurserna 6–9 i högstadiet och årskurs 1 vid gymnasiet som vitaminspruta. Med appen kan man röra sig ute i det fria eller inomhus genom att spela och fördjupa sina kunskaper i svenska. Till äran av jubileumsåret har föreningen fått som bidrag bl a 100 000 kronor av Svenska Akademien. Allt det här hävnisar till att svensklärarnas arbete i Finland uppskattas högt också i vårt grannland.

Tack alla våra sponsorer såsom Svenska kulturfonden, Svenska folkskolans vänner, Kulturfonden för Sverige och Finland, Svenska nu, Svenska Akademien, Riks-föreningen Sverigekontakt, bokförlagen Otava och Sanoma Pro och förstås alla andra föreningar samt privatpersoner som har stött med bidrag vårt konto för stipendier.

Kom ihåg att föreningen ger gruppstipendier till elever och studerande som vill bekanta sig med den svenska-språkiga kulturen och samarbeta med de finlandssvenska eller rikssvenska läroanstalterna. Ansökningarna

ska skickas senast den 15 oktober. Kolla på vår hemsida!

Vår takorganisation är SUKOL som vi samarbetar ener-giskt tillsammans med. På våren den 7 mars skickade vi föreningens utlåtande om lagen för gymnasiet och studentexamen till Riksdagen vilket undervisnings- och kulturministeriet harbett oss göra. I höst den 3 september skickade föreningen igen ett nytt utlåtande om reformen av lagstiftningen som gäller studentexamen. Allt det här är osynlig verksamhet. Föreningen för sin del försöker ha inverkan på reformer som idag håller på att förnyas.

Lördag den 10 november har vi igen höstomskolning med engelsklärarna på Hanaholmen. Temat är 'Let's learn languages – Lär er språk' som riktas på yrkesan-stalter i andra stadier. Föreningen har också det tra-ditionella höstmötet däremellan dit ni är alla hjärtligt välkomna.

Följ gärna vår hemsida, Facebook och Instagram som vi uppdaterar hela tiden under hösten.

Jag önskar er alla god fortsättning på det nya läsåret och glädjen att jobba positivt framåt med glädjesvenskan.

Nokia den 6 september 2018

Granen

(lättläst)

Det var december i Mumindalen.
Snön låg som ett täcke över marken
och havet var täckt av is.
Inne i muminhuset var det tyst och stilla.

En hemul stod på muminhusets tak
och grävde i snön.
Småningom blev hans gula yllevarter aldeles våta av snö.
Hemulen tog av dem och lade dem på skorstenen.
Han suckade och fortsatte att gräva
tills han fick fram takluckan.

– Jasså där var den, sa hemulen.
Och där nere i huset ligger mumintrollen.
Och sover. Sover och sover och sover.
Medan vi andra arbetar hårt för att det ska bli jul.

Hemulen stampade på takluckan,
som gick upp under hans fötter.
Några sekunder senare låg han på vinden i muminhuset
och en hög snö ramlade över honom.
Hemulen var nu mycket irriterad.

Dessutom hade han glömt
var han hade lagt sina gula vantar.
Det gjorde honom ännu mer irriterad,
för han var särskilt fäst vid just de vantarna.

Så hemulen stampade vidare nerför trappan,
slängde upp dörren och skrek med arg röst:

– Det blir jul!
Jag är trött på er och ert sovande!
Det blir jul precis när som helst och ni vet inget om det!

Nej, mumintrollen visste inget om julen som var på väg.
Muminfamiljen låg i vinteride som vanligt.
De hade sovit i flera månader
och hade tänkt fortsätta sova ända till våren.

Men nu var plötsligt hemulen där
och drog täcket av Mumintrollet.
– Är det redan vår, mumlade Mumintrollet.
Han hade drömt en ljuvlig dröm,
men nu hade oro och kall luft kommit in i drömmarna.
– Vår?! sa hemulen otåligt.
Det är jul, förstår du, jul.
Och jag har inte skaffat nånting och jag har ingenting ordnat.
Mina vantar har jag tappat bort
och alla springer omkring som tokiga och ingenting är klart

...

Och så stampade hemulen upp för trappan igen
och tog sig ut genom takluckan.

– Mamma, vakna, sa Mumintrollet förskräckt.
Nånting hemskt har hänt. De kallar det jul.
– Vad menar du? sa mamman och stack fram nosen.

– Jag vet inte, sa Mumintrollet.
Men ingenting är ordnat och något har tappats bort
och alla springer omkring som tokiga.
Kanske är det översvämnning nu igen.

Mumintrollet ruskade försiktigt Snorkfröken och viskade:

– Bli inte rädd, men det har hänt nånting förfärligt.
– Lugh, sa Muminpappan. Lugh framför allt.

Muminfamiljen följe hemulens våta spår upp på vinden
och klev ut på muminhusets tak.

Himlen var blå som vanligt.
Det var alltså inte fråga om eldsprutande berg den här gången.
Men hela dalen var full av våt bomull.
Bergen, träden, floden och hela huset var täckt av vit bomull.
Och det var kallt, ännu kallare än i april.

– Är det här det som kallas jul? frågade pappan förvånat
och tog tassen full av bomull.

– Jag undrar om det har växt upp ur marken, sa han.
Eller ramlat ner från himlen.

– Men pappa, det är snö, sa Mumintrollet.

– Säger du det? frågade pappan.
Men obehagligt är det i alla fall.

Hemulens moster åkte förbi
med en gran på sparkstöttingen.

– Jasså, ni har äntligen vaknat.
Se till att ni får tag i en gran innan det blir mörkt,
sa hon till mumintrollen på taket.

– Men varför? började Muminpappan.

– Jag hinner inte med er nu, ropade mostern
och fortsatte vidare.

– Innan det blir mörkt, viskade Snorkfröken.
Hon sa innan det blir mörkt.
Det farliga kommer alltså i kväll ...

– Tydligen behöver man en gran för att klara sig,
funderade pappan. Jag förstår ingenting.

– Inte jag heller, sa mamman.
Men ta halsdukar och tossor på er
när ni går efter den där granen.
Så eldar jag i kakelugnen under tiden.

Pappan, Mumintrollet och Snorkfröken
gav sig iväg för att leta efter en gran.
Pappan ville inte ta nån av sina egna granar,
som han tyckte så mycket om.
I stället klev de över Gafsans staket
och valde ut en stor gran på hennes gård.

– Tror du det är meningen att vi ska gömma oss i den?
frågade Mumintrollet.

– Det vet jag inte, sa pappan och högg vidare.
Jag förstår ingenting alls av allt det här.

De gick hemåt med granen
när Gafsa kom störtande emot dem.
Hon hade famnen full av påsar och paket
och var röd i ansiktet.

– Bråk och trängsel! skrek Gafsa upprört.
Ouppförstrade igelkottar borde inte tillåtas att ...

– Granen, avbröt Mumintrollets pappa.
Vad gör man med sin gran?

– Granen, upprepade Gafsa förvirrat.
Granen? Å så förskräckligt! Nej, så hemskt ...
den måste ju kläs ... hur ska jag hinna ...

Och så tappade Gafsa sina paket i snön,
mössan for över hennes nos
och hon började nästan gråta av nervositet.
Muminpappan skakade på huvudet
och lyfte upp granen igen. De gick vidare.

Där hemma hade mamman skottat fram verandan
och tagit fram flytvästar, aspirin och pappans bössa.
För man kunde ju aldrig veta.

Ett litet knytt satt på soffkanten och drack te.
Knyttet hade suttit i snön under verandan
och sett så ynktigt ut att mamman bett in honom.

– Jaha, här är granen, sa Muminpappan.
Bara vi nu visste vad den ska användas till.
Gafsa påstod att man måste klä den.

– Så stora kläder har vi inte, sa mamman bekymrat.
Vad kan hon ha menat?

– Vad den är vacker, utbrast det lilla knytten,
men satte sedan teet i halsen av blyghet.

– Vet du hur man klär på en gran? frågade Snorkfröken.

Knyttet rodnade våldsamt och viskade:
– Med vackra saker. Så vackert man kan. Det har jag hört.
Sen blev knytten så skrämd över sin egen röst
att han stjälpte tekoppen
och försvann ut genom verandadörren.

– Nu ska ni vara tysta, för nu tänker jag, sa Muminpappan.
Om granen ska göras så vacker
kan det inte vara meningen att gömma sig i den.
Nu börjar jag förstå vad det rör sig om.
Det vackra ska hålla det farliga borta.

De bar genast ut granen på gården
och satte i gång med att pryda den
med allt vackert de kunde tänka sig.

Familjen dekorerade granen med snäckor
från blomrabatten, Snorkfrökens pärlhalsband
och kristallerna ur salongslampan.
I toppen satte de en röd ros av siden
som Muminmamman fått av Muminpappan.

När granen var färdig kom hemulens moster förbi igen.
Nu åkte hon på sin sparkstötting åt andra hålllet
och hon hade om möjligt ännu mera bråttom.

– Titta på vår gran, ropade Mumintrollet.

– Bevare mig, sa hemulens moster.
Men ni har ju alltid varit underliga.
Nu ska jag iväg. Måste laga mat till julen.

– Mat till julen? Äter den också?
sa Mumintrollet förundrat.

Hela eftermiddagen höll mamman på.
Strax före skymningen var julens mat färdig
och stod ordnad i små koppar runt granen.
Där fanns saft, fil, blåbärspaj, äggtoddy
och allt möjligt annat som muminfamiljen tyckte om.

– Men tror ni julen är mycket hungrig? undrade mamman oroligt.

– Knappast mer än jag, sa pappan längtansfullt.

I dalen därnere började ljusen tändas i alla fönster.
Det lyste inne under träden och ur vartenda bo.
Mumintrollet tittade på sin pappa.

– Jo, sa pappan och nickade. För säkerhets skull.

Då gick Mumintrollet in i huset
och samlade ihop alla ljus han kunde hitta.
Han stack ner dem i snön kring granen
och tände dem försiktig, ett efter ett.

Smålönghom blev det alldes stilla i dalen.
Alla hade väl gått hem till sig och satt och väntade
på det farliga som skulle komma.
Bara en enda ensam skugga irrade omkring mellan träden.
Det var hemulen.

– Hej, ropade Mumintrollet sakta. Kommer det snart?

– Stör mig inte, sa hemulen argt.
Han hade nosen i en lång lista. Nästan allt var överstruket.
Han satte sig vid ett av ljusen och började räkna.

– Mamma, pappa, Gafsa, mumlade han. Alla kusinerna ...
äldsta igelkotten ... de små behöver ingenting.
Och jag fick ingenting av Sniff förra året.
Misan och homsan, moster Jag blir tokig.

– Vad är det? frågade Snorkfröken ängsligt.
Har det hänt dem nånting?

– Presenter, utbrast hemulen.
Mer och mer presenter för varje jul som går!

Hemulen gjorde ett darrigt kryss i sin lista
och irrade vidare.

– Vänta! ropade Mumintrollet.
Förklara för oss! Och dina vantar ...

Men hemulen försvann i mörkret.
Som alla andra hade han bråttom
och var utom sig för att julen kom.

Då gick muminfamiljen stillsamt in i huset
för att leta fram presenter.
Pappan valde ut sitt bästa fiskedrag
som hade en mycket vacker ask.
På asken skrev han "Till Julen" och så lade han den i snön.

Snorkfröken drog av sig sin fotring.
Hon suckade lite när hon vecklade in den i silkespapper.
Mamman öppnade sin hemligaste låda
och tog fram en vacker bok i färg.

Det som Mumintrollet packade in var så fint och så privat att ingen fick se det.

Inte ens efteråt, på våren, talade han om vad han hade gett bort.

Sen satte de sig allesammans i snön och väntade på katastrofen.

Tiden gick, men ingenting hände.

Bara det lilla knyttet som druckit te kom fram bakom vedboden.

Han hade tagit alla sina släktingar och släktningarnas vänner med sig.

Allihop var lika små och grå och ynkliga och frusna.

– Glad jul, viskade knyttet blygt.

– Du är verkligen den första som tycker att julen är glad, sa Muminpappan. Är du inte alls rädd för vad som kommer att häcka när julen kommer?

– Den är ju här, mumlade knyttet och satte sig i snön med sina släktingar.

– Får man titta? Ni har en så underbar gran.

– Och all maten, sa en av släktningarna.

– Och presenter, sa en annan släktning.

– Jag har drömt om att få se det här på nära håll i hela mitt liv, suckade knyttet.

Det blev alldeles tyst.

Ljusen brann med orörlig låga.

Knyttet och hans släktingar satt alldeles stilla.

Man riktigt kände hur de beundrade och längtade.

Till slut viskade Muminmamman till pappan:

– Tycker du inte?

– Ja, men om ... invändе pappan.

– I alla fall, sa Mumintrollet. Om julen blir arg kan vi kanske rädda oss på verandan.

Så vände sig Mumintrollet till knyttet och sa:

– Varsågod, det är ert alltsammans.

Knyttet kunde inte tro sina ögon.

Han gick försiktigt fram mot granen och efter honom kom hela raden släktingar och vänner. De hade aldrig haft en egen jul förr.

Deras morrhår darrade.

– Nu är det nog säkrast att vi sticker iväg, sa Mumintrollets pappa oroligt.

Familjen tassade hastigt upp på verandan och gömde sig under bordet. Ingenting hände. Småningom tittade de ängsligt ut.

Småknytten satt därute vid granen. De åt och drack och öppnade presenter och hade roligare än de nånsin haft. Till slut klättrade de upp i granen och satte fast de brinnande ljusen på grenarna.

– Men det borde nog vara en stor stjärna i toppen, sa knyttets morbror.

– Tycker du, sa knyttet och tittade på Muminmammans röda sidenros. Är det nu så stor skillnad bara idén är den rätta?

– Vi borde ha skaffat en stjärna också, viskade Muminmamman. Men det är ju omöjligt!

De tittade upp mot himlen som var så långt borta. Svart, men otroligt full av stjärnor. Tusen gånger fler än om sommaren.

– Nu är jag lite sömnig, sa mamman. Och jag orkar inte fundera mera över allt det här. Men det ser ju ut att gå bra.

– I alla fall är jag inte rädd för julen längre, sa Mumintrollet. Hemulen, Gafsan och mostern måste ha missförstått det hela.

De lade hemulens gula vantar på verandräcket där han enkelt kunde få syn på dem. Sedan gick de in för att sova vidare medan de väntade på våren.

Lättlästa Muminböcker

Tove Janssons Farlig midsommar, Kometen kommer och Trollkarlens hatt återberättade av **Jolin Slotte** på lättläst svenska.

Pris: 18 €/st.

Beställ via
shop.larum.fi

 LÄRUM
FÖRLAGET

Ute på holmen

Åtta veckors gästarbete vidgar vyer och breddar nätverket

Lärarposten på en yrkeshögskola innebär i dagens läge väldigt många olika roller och en rad varierande uppgifter från större utvecklingsprojekt till olika typer av teamarbete och klassrumshandledning. Att ständigt kunna uppdatera sitt kunnande och hålla tät kontakt till arbetslivet utanför högskolan är något som också arbetsgivaren stöder på olika sätt. Vid Haaga-Helia yrkeshögskola kan man med femsårs-mellanrum söka sig till en så kallad arbetslivsorientering, vilket innebär maximalt åtta veckors gästarbete på något företag eller inom någon organisation som man själv valt ut och kontaktat på förhand. Jag hade redan tidigare utnyttjat möjligheten och väntade inte länge när vår HR-avdelning godkände min ansökan för följande period. Det blev en fin vårvinter på Hanaholmen – Kulturcentrum för Sverige och Finland i Esbo

och mest fick jag syssla med härliga Svenska nu-gänget.

Vad, varför?

Även om jag hade ganska specifika uppdrag och vissa gemensamma projekt som vi redan tidigare avtalat om med Hanaholmen hade jag också rollen som en extra hand i situationer där tidtabellen visade sig vara stram och där extra hjälp behövdes. Allt kunde man ju inte heller planera i förväg utan uppgifterna droppade in sedan längs våren. Jag kunde också själv berätta vilka områden jag kände intresse för och förstås hade min egen arbetsgivare vissa krav på de uppgifter och samarbetsprojekt jag skulle engagera mig i. Själva arbetsuppgifterna fokuserade således på programverksamheten (näringsliv, pedagogik och nordiskt samarbete). Jag fick bland annat vara med och planera

ett nätverksprogram för unga, nordiska miljö experter, jobba med en nordisk fortbildningskurs för danska lärarstudenter och arrangera besök hos skolor och daghem. Jag bjöds också in på alla möten och personalträffar, precis som om jag varit en helt vanlig anställd. Jag togs emot med värme och öppenhet, blev fort en del av gänget och fick på det sättet också helt konkret mycket ut av den här åttaveckorsperioden. Massor av kontakter och nya ansikten att hälsa på i korridorerna och vid evenemangen. Många nya idéer till hur man även i fortsättningen kan hitta sätt att hålla kontakt och jobba ihop.

Lärarrollen

Samarbetet med Svenska nu förtjänar så klart ett eget kapitel. Nätverkets tioårsjubileum hade just nått sin höjdpunkt i början av året och på arbetslistan stod alla de åtgärder som teamet satt upp i sin nya verksamhetsplan. Det fanns bland annat tryck till nya satsningar inom yrkesinriktad utbildning i andra stadiet och på basis av en extern utvärdering fick teamet annars också en chans att vidareutveckla och reformera de redan befintliga verksamhetsområdena. Vi hade slagit fast att jag skulle testa och planera vissa nya idéer som kunde komplettera utbudet. Jag fick bland annat testa webbinar som forum för lärarförbildning och samla idéer som kunde gynna speciellt de yrkesinriktade utbildningarna. Inom det sistnämnda uppdraget valde teamet ut vården som utbildningsområde och därmed inleddes bland annat samarbetet med Röda Korset som i höst kommer att erbjuda workshopar i första hjälps på svenska.

Åtta veckor är en kort tid och många saker man började med blev också lite på hälften då det i början av april var dags att återvända till Böle. Men med trevliga erfarenheter, bra kontakter och fina foton över ett rätt vackert kontorslandskap (och efter otaliga koppar gott kaffe) var jag nog laddad med helt ny energi inför kurser och sista projekt innan sommarledigheten.

Tack till arbetsgivaren för möjligheten. Tack till Hanaholmen och speciellt Svenska nu för att jag kunde titta in. Samarbetet fortsätter och vi ses på holmen! ■

Blue Lagoon.

ISLANTI – SRO:n retki ruotsinopettajille

Kesäkuun neljäntenä Helsinki-Vantaan lähtöportilla matkustavaisten joukosta erottui 21 reipasta opettajaa. Matkanjohtajamme *Rebekka Rainio* otti joukkonsa huomaansa, ja pitikin koko matkan ajan huolta siitä, että ryhmä pysyi koossa. Icelandair lennätti meidät tuuliseen Islantiin. Tuuli keikutteli konettamme laskeutuessamme modernille, mutta kotoisan pienelle Keflavikin kentälle.

Kentällä kohtasimme oppaamme Per Ekströmin, joka johtatteli meitä sujuvalla suomenruotsilla Islannin kulttuuriin, tapoihin, historiaan ja yhteiskuntaan. Heti ensimmäinen kohteenemme oli Islantia islantilaisimmillaan. Blue Lagoonin uimala sijaitsee keskellä autiota laavakenttää. Uinti suolaisessa mineraalipitoisessa vedessä rosoisten laavanlohkareiden keskellä oli elämys. Oli kerrassaan ihanaa päästä raikkaaseen ulkoilmaan ja lämpimään veteen karistamaan matkan pölyt. Nautintoa altaassa lisäsi hemmottelu kauneusmaskilla ja virvoittava juoma. Sää oli mitä aurinkoisin ja suolaisessa uima-altaassa olisi voinut viipyä koko illan. Hiukset eivät jäykistyneet altaan piidioksiista mutta kasvot tuntuivat maskin jälkeen nuortuneilta. Viime matkaltani Islantiin muistin veden olleen mineraalipitoista ja tuoksuneen sen vuoksi hieman erikoiselta. Nyt oli joko hajuaisti heikentyntä tai veden laatu parantunut, koska hajua tuskin huomasii.

Maisema Reykjanesin niemimaalla on islantilaisittainkin karu ja täällä todella ymmärsi, että oli tullut aivan erilaiseen Pohjoismaahan. Bussimatka Blue Lagoonilta hotellille oli täynnä

kylpemisen virvoittamaa iloista puheensolinaa, ja oppaan hyviä ohjeita tulevan illan ja seuraavien päivien ohjelman suhteen.

Majoituspaikkamme edustalta avautui upea merinäköala ja näkymä kongressitalo Harpanille. En ole koskaan kirjautunut hotelliin niin reippaasti ryhmän kanssa kuin Centerhotel Arnarhvolliin. Majoitutuamme huoneisiin kiiruhdimme illalliselle hotellin 8. kerroksen ravintolaan. Harpan ja kaunis merenlahti nostattivat tunnelmaa. Ruokailtiin hyvin ja tutustuttiin toisiimme. Kello oli Islannissa kolme tuntia jäljessä, mutta me matkalaiset olimme vielä Suomen ajassa, ja kaikki taisivat palata kohtuullisen ajoissa huoneisiinsa odottamaan seuraavan päivän kaupunkikierrosta.

Tiistaina tapasimme hyvän aamaisen merkeissä. Jatkoinme päivää bussilla ja kävelien tutustuen Reykjavikin keskeisiin nähtävyyksiin. Ensimmäinen kohde oli Hallgrimurin kirkko, joka on yksi kaupungin suosituimmista nähtävyyksistä. Kirkko on ulkoa ja sisältä hyvin pelkistetty ja ehkä juuri siksi urku-musiikki sisällä kuulostи vaikuttavalta. Seuraava pysähdyks

kaupungin kuumavesisäiliöiden päälle rakennettu Perlan, josta kirkkaalla säällä oli upeat näkymät kaupunkiin. Kiertoajelon jälkeen lounas syötiin vanhassa troolisatamassa sijaitsevassa ravintola Höfninissä. Oivallisella aterialla oli erityismausteena kaunis näkymä satamaan.

Iltapäivän kokoustuminen oli kokoustilassa pienen kävelymatkan päässä kaupungilla. Saimme kuulla kolmea mielenkiintoista luunnoitsijaa. **Christa Blomberg** Suomen suurlähetyöstä kertoi Suomen ja Islannin yhteistyöstä ja suurlähetystyöstä Pohjolan reunalla. Árni Magnússon instituutin tutkijaprofessori **Úlfar Bragason** kertoi elävästä ulko-maalaisen mahdollisuksista islanninkielien opiskeluun ja instituutin historiasta. Kolmas luunnoitsija oli ehdoton suosikkini ja jo ennalta odottamani vierailija. Toimittaja ja kirjailija **Satu Rämö**, joka on asunut maassa jo 12 vuotta, kertoi islantilaisten arkipäivästä ja erityisesti Islannin koulujärjestelmästä. Esitys oli hyvin mielenkiintoinen kuten hänen julkaisemansa kirjatkin. Luentojen jälkeen, viiden maissa sitten riensimme kävelykatu Laugavegurille, joka sopivasti alkoi aivan luentopaikkaan edestä. Jokainen valitsi itselleen sopivan iltaohjelman ja ruokailun sen lomaan. Sää suosi: puolipilvistä, eikä tuulta ollenkaan. Ne, jotka suuntasivat valassafarille, saivat viettää mukavan illan merellä tyynessä säässä. Monet suuntasivat tutustumaan Harpaniin, joka oli hotelliämme vastapäätä ja auki vierailijoille myös iltasella.

Keskiviikko oli retkipäivä. Opas oli sama, jonka olimme jo tavanneet saapuessamme. Päivän alaksi poikkesimme katsoamaan presidentin taloa ja sen edustalla olevaa kirkkoa. Pre-

Kuvat: Rebekka Rainio

sidenttiä emme nähneet, mutta talon kissa tuli sentään silteltäväksi. Varsinaisen retken aloitimme Halldor Laxnessin talosta, jossa hieno Jaguar seisoi kotimuseon pihalla vieraita vastaanottamassa. Talo ulkouima-altaineen oli hyvin mielenkiintoinen. Mieleeni tulivat suomalaiset taiteilijakodit, joista vanhimmat ovat samalla tavalla koristeellisia puusta tehtyine sisustuksineen. Laxnessin talo Gljúfrasteinn oli sijoitettu hyväan paikkaan tienvarteen, josta tulijat voi nähdä jo kaukaa, ja ehtii keittämään kahvit valmiiksi tulijoille. Matkaa Reykjavikista oli reilusti, ja oma rauha tontilla taattu. Lähistöllä saattoi tehdä miellyttäviä kävelyretkiä luontoon, ja voi vain kuvitella, mikä inspiraationlähde luonto oli taiteilijalle.

Retki jatkui kuitenkin reippaasti kohti Kultaista kolmiota, eli Gullforsin putouksia, geysiralueita ja Thingvellirin. Kävelimme putouksia kohti omaan tahtiin, ja kieltämättä näky oli vaikuttava oikeassa mittakaavassa nähtynä. Ei ihme, että putouksista näkee kuvia kaikkialla. Itseäni ilahdutti eniten seuraava kohde eli geysirit. Stokkur oli ainoa geysireistä, joka purkautui säännöllisesti. Silti sen vangitseminen kuvaksi oli vaikeaa. Vaikka tiesit purkausta edeltävät tunnusmerkit, tuli itse purkaus aina kuitenkin hieman yllättäen. Tällä retkellä söimme Fridheimarin tomaattilalla koko matkan parasta ruokaa. Ateria tarjoiltiin suressa kasvihuoneessa tomaattiviljelysten reunalla. Tarjolla oli tomaattikeitto ja lihalla vahvennettua versiota. Juomaksi voi ostaa esimerkiksi tomaattiolutta. Olut ei kovin erilaiselta maistunut näin maallikon suussa, mutta ruoka, se vei kielen mennessään. Paluumatkalla kiertelimme vielä bussilla Thingvellirin kansallispuistoa, jossa maailman vanhin parlamentti kokoontui 900-luvulta.

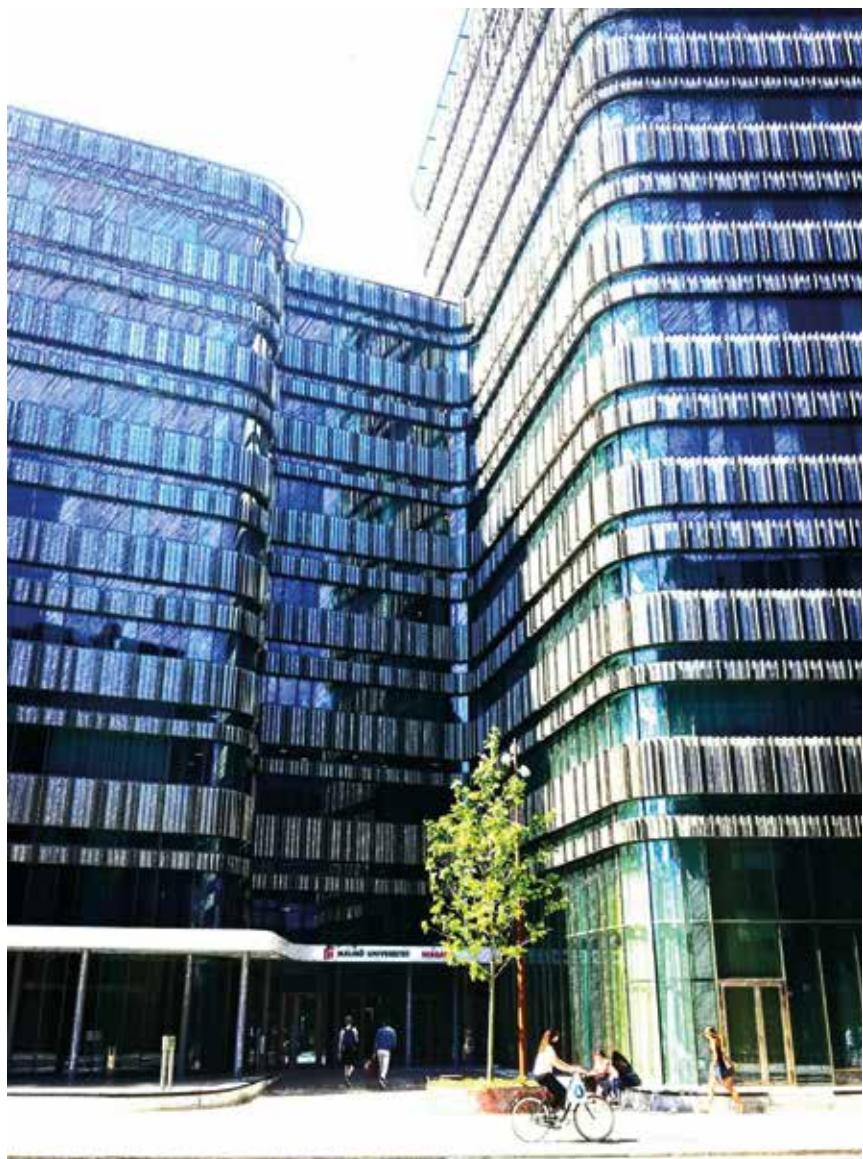
Illalla oli jälleen mahdollista laata oma ohjelma, joka kohdallani oli valassafari. Retkellä näimme kolmea eri lajia edustavia valaita. Valaat, joita näimme, olivat lajikartan pienemmästä päästä, mutta silti vaikuttavia. Hienolla tarkkuudella kapteeni miehistöineen ilmeisesti joka retkellä löytää retkeläisille katsottavaa. Laivalla kerrottiin runsaasti valaiden elintavoista ja niiden suojelemisesta. Kierros Reykjavikin edustan lahdella oli hyvä iltaohjelmaa kauniissa säässä. Kauniista säästä huolimatta paksu pilkkihaalari oli useimmille osallistujille tarpeellinen varuste.

Torstaina oli akateeminen päivä, jolloin tutustuttiin Vigdis huusiin yliopistolla ja pikkuluennolla ruotsin opiskeluun yliopistossa, lukiossa ja peruskoulussa. Lounaan söimme yliopiston ruokalassa, joka oli matkan ainoa paikka, jonka tunnistin edellisestä vierailustani 32 vuotta sitten. Lounaan jälkeen kiersimme opastettuna vielä kansallismuseon eli Thjodminjasafnidin. Iltapäivällä Helga Hilminsdottir piti meille pikakurssin islannin ääntämyksestä ja vähän muustakin. Oli hienoa huomata, että vielä ei ole liian vanha oppimaan ääntämään uutta kieltä. Harjoitusten jälkeen oli mahdollisuus tutustua Nordens huusiin omatoimisesti. Itse lähdin uimaan paikalliseen uimahalliin. Pääosin tuli kyllä nautiskeltua kuumavesialtaista, ja kovat uimaharjoitukset jätin vähemmälle. Kaupungin läpi kulkeva Laugavegur tarjosi turisteille hyvät ruokailu- ja ostosmahdolisuudet. Täältä moni meistä löysi mukavia pehmeitä ja lämpimiä tulisia kotiin vietäväksi. Viimeinen illallinen nautittiin keskustan ravintola Skólabrússsa. Kaikilla oli hyvä ja rentoutunut olo viikon kurssin jälkeen.

Aikaisin perjantaina oli kotiinlähden aika. Yksi meistä jäi vielä viikoksi kiertelemään maata miehensä kanssa ja muutama jäettiin ylibuukatusta koneesta kentälle. He jatkoivat kotimatkaansa seuraavalla koneella ja muutamaa satasta rikkaampina. ■

Soliga dagar i Malmö

I slutet av maj var det dags igen för Vårträff-seminariet för yrkeshögskolesvensklärarna i Malmö 24–25.5.2018.

Cykelstaden Malmö.

Malmö är den tredje största staden i Sverige med 333 633 invånare. Malmö är också Sveriges snabbaste växande storstad där antalet nyfödda och invandringen står för större delen av ökningen. Malmö har mycket att erbjuda allt från gröna parker och sandstränder till den vackra gamla staden. Malmö har även rankats som världens sjätte bästa cykelstad och det var just det som imponerade mig personligen mest under besöket. Jag är extremt beroende av att cykla och gör det varje dag i min hemstad Helsingfors. Jag tar mig fram på min gamla Jopo överallt i staden, men det är inte alls lika lätt att cykla runt i Helsingfors centrum som det såg ut att vara i Malmö. De ovanligt varma

temperaturerna i maj i hela Finland och i Sverige och i Malmö i synnerhet satte prägel på staden. Lilla Torg på Gamla staden var fullt av folk som satt på uteserveringarna och mysiga kaféer.

Samarbetsgruppen Hoppet inleddes sin verksamhet år 2009. De årliga vårträffarna börjades arrangera år 2011. Den här gången var temat bedömning och differentiering. Deltagarna fick förbereda sig för sina egna posterpresentatörer före seminariet och det var mycket lärorikt att få konkreta tips av kollegor senare under presentationerna. Temat behandlades mycket mångsidigt ur olika synvinklar och det fanns även utrymme för diskussioner.

Seminariet hölls vid Malmö universitet. Malmö universitet är Sveriges yngsta universitet och har ungefär 24 000 studerande. Universitetet är beläget mitt i staden, en trevlig atmosfär att vistas i. **Marie Nydahl** från konferensservicen mötte oss på torsdag morgon och hjälpte med allt möjligt från tekniken till serveringen. Dagen inleddes med seminariedeltagarnas workshop. Först bedömde deltagarna i grupper studerandenas uppsatser. Sedan presenterades posterutställningen. Dagen fortsatte med **Vendela Blomström** och **Jeanna Wennerberg** från Stockholms universitet som föreläste om: ”Bedömning av muntlig språkfärdighet i akademisk miljö”. Följande föreläsare var

Maria Åhman-Nylund från Centria-yrkeshögskola som berättade om bedömning i en nätkurs som piloteras hösten 2018 inom projektet DIGIJOUJOU och **Kaisa Alanen** och **Tiina Männikkö** från Tammerfors universitet som talade om bedömning av presentationer: "Att tala fritt, lära sig utantill eller läsa". Dagen avslutades med middag på restaurang Årstdaterna i Kockska Huset.

Fredagen inleddes med en presentation av universitetet och rundvandringen av **Mats Johnsson**. Dagen fortsatte med posterpresentationer igen och avslutades med **Bo Lundahls** expertföreläsning: "Bedömning av språkförstående med fokus på läsning". Seminariet gav många nya idéer för undervisningen och majoriteten av deltagarna var nöjda med programmet: "Hela arrangemanget var lyckat på alla sätt! Jag gillade upplägget, det var bra substans i föreläsningarna, men tillräckligt med luft så att man orkade och trivdes hela tiden! Programmet och tidsschemat var bra. Det blev aldrig för hektiskt och det var lagom avslappnat."

Hoppet får igen tacka Svenska kulturfonden som möjliggjorde arrangemanget av denna Vårträff. Vi vill gratulera **Lena Segler-Heikkilä** från Centria yrkeshögskola, som har varit Hoppets eldsjäl, i sin nya post som rektor. För tillfället har vi fyra medlemmar i Hoppet: **Hertta Erkkilä**, Centria-yrkeshögskola, **Kirsi MacKenzie**, Humanistiska yrkeshögskolan, **Anna Puisto**, Laurea yrkeshögskola och **Marita Suomalainen**, Karelia yrkeshögskola. Nya medlemmar är mycket välkomna! ■

Gruppbild på Malmö universitet, Marie Nydahl främst till höger.

Maria Åhman-Nylund, Centria-yrkeshögskola presenterar sin poster.

Bilder: Kirsi MacKenzie

Livlig diskussion kring bedömning.

Mikä meitä yhdistää? Toiminnallisen kielen oppimisen ilo!

Sain kutsun Hanasaareen Suomen ruotsinopettajien päiville vetämään toiminnallisen kielen oppimisen pajaa 3.8. Suomen kielen opettajana otin kutsun ilolla vastaan. Aloitin työpajan kertomalla, että auskultointiajosta lähtien olen haaveillut monien muiden opettajien tapaan vuosikymmeniä, että kielten opettajat tekisivät enemmän keskenään yhteistyötä, koska oppaineksen lähtökohta on kuitenkin kaikesta sama, kieli ja sen rakenteet.

Nyt olen taas päässyt työskentelemään tämän haaveeni parissa teidän kanssanne, ilmoitin. "Tänään meillä on mahdollista miettiä yhdessä vuosikymmenien ajan testaamieni ja ve-

tämieni harjoitusten kautta, miten sanastoja ja rakenteita opetamme toiminnalliseksi."

Olen töissä peruskoulun yläasteella, jossa käydään kolmen vuoden aikana läpi koko suomen kielipassi: sanalukat, sijamuodot, verbioppi, aikamuodot, modukset, lauseenjäsenys ja niin edelleen. Välttääkseni mekaanisen, tunnistaa toiseen samankaltaisena toistuvan opiskelun (toki rutiineilla on omat hyvät puolensa ja niitä tarvitaan) ja saadakseeni oppilaat aktiivisiksi ja motivoituneiksi oppijoiksi aloin alusta lähtien kehittää erilaisia toiminnallisia menetelmiä kielipin eri osa-alueisiin sekä sanastojen harjoittelun.

"Niin, mikä muu meitä yhdistää kielen opettamisen lisäksi?" provosoin kuuttatoista kuulijaa. "Tietääkseni suomen ja ruotsin kieli eivät ole kovin suosittuja oppiaineita." Naurua. "Omaksi ratkaisukseni olen kehittänyt viiden toiminnallisen menetelmän paketin, jonka myötä olen kokenut tuoneeni luokkahuoneeseen oppimisen iloa ja yhteisöllisyyttä. Nähin kaikkiin menetelmiin hamuan lisää harjoitukseja ja teoriaa niiden tueksi, yhdessä teidän kanssanne: 1) pelit ja leikit, 2) liike eli kinesteettiset menetelmät, 3) draama, 4) tarinalliset ja visuaaliset menetelmät sekä 5) toiminnallinen arviointi, joka sisältää toiminnallisia

harjoituksia, jotka sopivat oppilaan ja opettajan tekemän arvioinnin tueksi.”

Toiminnallisuuteen sisältyy armollisuus: oppija itse huomaa oppimisen tarpeensa ja tasonsa. Kun harjoituksia tehdään yhtä aikaa pareittain, pienissä ryhmissä tai joskus koko ryhmän kesken kaikki yhtä aikaa osallistuen, kuukaan ei huomaata toisten virheitä, kun kaikki saavat keskityä omaan tekemiensä esimerkiksi leikin roolin kautta. Ajatellaanpa vaikka Hedelmäsalaattia, jossa jokaiselle on jaettu oma rooli, joka tunnistaa saa liikkua. Mallioppiminen mahdollistuu, kun huomaa oman ryhmän jäsenensä liikkuvan, jos itse on liikkumisensa unohtanut.

Yhteinen ideariihi oli näin avattu. Sanoin vielä, että kannattaa heti kertoa oma mieleen tullut ajatus, harjoitus, sovellus tai ongelma. Kun jakaa omia ideoitaan, ne jäsentyvät ja jalostuvat omassa sekä muiden mielessä. Jakamisen kulttuuria saisi olla mielestäni paljon enemmän opettajien kesken, mutta nauttikaamme nyt, kun meillä on siihen tilaisuus. Voi sanoa, että kolmitunisesta tuli onnistunut juuri hyvän jakamisen ja intensiivisen ilmapiirin vuoksi.

Aloitimme luontokalenterikuvien järjestämisellä. Vain ruotsinkielisten kuukausien nimityksiä sai sanoa ääneen, jos halusi kuvia järjestellessä joitain sanoa. Tämän jälkeen sai asettua sen kuvan luo, millainen tunne itsellä oli. Lähekäin sijoittuneet ihmiset saivat tehdä kuukauden nimestään pienien esityksen, jossa toistettiin kuukauden nimeä liikkeen kera tai liittettiin kuukautteen omia sanoja, jotka kuvaavat kuukautta. Tarkoituksesta oli tietysti ryhmäytää ja opiskella yhdessä kuukausien nimityksiä toiminnallisesti. Lappujen, kuvien tai vaikkapa esineiden järjestäminen, järjestyskielen perustelu, valinta ja luova leikki liitetynä oppimiseen ovat usein oppilaita motivoivia tapoja aloittaa vaikkapa tunti. Pieni esitys kuvan pohjalta edellyttää yhteistoiminnallisuutta ja tuo hauskuutta ja rentoa ilmapiiriä luokkaan. Kenestäpä ei olisi hauska katsoa muiden esityksiä? Kenenkään ei ole kuitenkaan pakko esittää. Esittämisrohkeutta voidaan harjoitella juuri tekemällä harjoituksia kaikki yhtä aikaa yhdessä tai pienryhmässä.

Yhtäkkiä joku huudahtaa keskustelujemme lomassa: ”Tärkeintä on vuorovaikutus!” ”Kyllä. Siksipä teemme fraasien opetteluharjoituksen, joka liittyy samalla tunteiden, kulttuurin ja vuorovaikutuksen harjoittelun.” Harjoituksen nimi on Jäänmurtaja. Siinä edetään vihaisesta tunnetilasta ylimpään riemuun ja fyysisen koskemattomuus voi tarkoitukSELLAATIKAAN vahingossa murtua toisen kättelyyn tai halaamiseen. Eri vaiheissa tervehditään vastaantulijaa eri tavoin ja eri fraasein. Minäkin opin erilaisia ruotsalaisia tervehdyksiä, kuulumisten vaihtoa ja puhuin vain. Uskon, että tämänkaltaisissa spontaaneissa, turvallisissa tilanteissa oppilaillaakin suut aukeavat paremmin. Kukaan ei ole varsinainen kuulemassa, saa harjoitella yhdessä muiden kanssa ja varastaa sanoja toisilta.

Toiminnallisten harjoitusten lomassa teimme samalla havaintoja suomen ja ruotsin kielen eroavuuksista ja opimme. Esimerkiksi Aikamuotoruutukeskusteluja tehessämme eräs sanoi ääneen, että suomen kielessä pidetään hyvänä, kun persoona ilmaistaan verbissä päättäenä, esimerkiksi ”olen, olet”. Tuo vaatimus taas ei sovi ruotsin kieleen, mutta opettaja ymmärsi nyt, mistä oppilaiden virheet johtuvat.

Aikamuotokeskusteluruudukko tappuu hyvin Tunneruudukoksi, jossa harjoitellaan perustunteita edustavissa ruuduissa vaikkapa saman fraasin sanomista eri tunnetiloissa: ilo – pelko – suru – rakkaus, näillä on hyvä aloittaa. Eri ruuduissa olevat ihmiset luovat tunneroilyhmät, jotka voivat keskustella ruudukon yli pitäen oman tunnetilansa.

Aikamuotoruudukkoa voi helpottaa valitsemalla kaksi aikamuotoa, esimerkiksi preesensin ja perfektin. Myös Maa-merilaiva –leikin tyypisesti voi osoittaa pelkällä liikkumisella vasemmalle tai oikealle tai pysymällä paikoillaan jonossa sen, tunnistiko oikean pätteen tai verbimuodon. Isot ja pienet alkukirjaimet voidaan samoin testata pistämällä ryhmää esimerkiksi kolmeen jonoon. Kun sana kirjotetaan isolla, jonot liikkuvat vasemmalle, toistavat sanan ja nostavat kädet ylös. Kun sana kirjotetaan pienellä, jonot liikkuvat oikealle, toistavat sanan ja menevät kyykkyn. Vapaaehoinen tuomari katsoo, mikä jonoista on kulloinkin nopein. Yleensä eroavuuksia on vaikea havaita. Mikä tärkeintä: luokassa on oppimisen iloa ja osallisuutta.

Kuten eräs koulutuksessa ollut sanoi: ”Teimme matalan kynnyksen harjoituksia, joten kynnys lisätä ja tehdä toiminnallisuutta luokassa on minulla madaltunut.” Matalan kynnyksen harjoituksia, jotka eivät vaadi juurikaan etukäteisvalmisteluja tai välineitä, minulla oli tarjolla osallistujille pitkä lista. Monen mielestä meillä loppui aika kesken, mutta toisaalta hiljaa hyvä tulee. Pääasia on toisia tukeva ja innostunut ilmapiiri, jota sain Hanasaaressa kokea. Toivon opettajien innostuksen leväävän edelleen työyhteisöjen ja oppilaiden keskuudessa oppilaiden päästessä itse kokeilemaan ja jatkossa soveltamaan esimerkiksi Aikamuotokättelyn liikesaroja. Kiitoksia osallistujille! Tiedämme nyt vielä paremmin myös, mikä meitä yhdistää: toiminnallisten menetelmien luoma ilo. ■

Miltä kielenopetus näyttää aivotutkimuksen näkökulmasta ja onko yksikielisyys vaarallista?

Puhuttu ja kirjoitettu kieli ovat ehkä ihmellisin asia, jonka ihmiskunta on keksinyt. Eläinten lailla pystymme ääntelyllä ilmaisemaan asioita, esimerkiksi varoittamaan hätäisellä huudahduksella tai kertomaan mielihyvästä hiljaisella ynhädyksellä. Mutta vain ihminen kykenee lisäksi semanttiseen kieleen: olemme antaneet esineille ja asioille nimet, ja vieneet kielen sitäkin pidemmälle. Nimiä on myös abstrakteilla käsitteillä ja ilmaisuvomo lisääntyy kielipin avulla.

Aivojen näkökulmasta on oikeastaan suuri ihme, että seuraavat sukupolvet pystyvät oppimaan kielen. Äidinkielen oppimisessa on nimittäin kysymys useista osatehtävistä, joiden täytyy onnistua, jotta kieli voidaan oppia. Ainut ”luonnollinen” osuus kielessä on juuri se, jonka jaamme muiden eläinten kanssa – hätääntynyt huudahdus tai onnellinen ynhärys. Näistä elementeistä vauvan kommunikaatio lähtee liikkeelle. Jo vastasyntyntä vauva osaa ilmaista itseään äänellä. Paljon täytyy kuitenkin aivoissa tapahtua ennen kuin ollaan vaikkapa kolmivuotiaan kielessässä tai-doissa – suressa määrässä sanoja, lauseita, kielipillista ymmärrystä ja luovaa kielenkäyttöä.

Jotta äänteet voidaan havaita, aivoihin on rakennettava äännekartta. Tämä kartta sisältää luokittelutiedon ja kuvauksen jokaisesta äidinkielen äänteestä. Ensin opitaan vokaalit. Niiden äänteiden luokittelu tapahtuu formanttitaukuksien avulla eli noin 800–3000 Hz taajuusalueella. Äänteiden oppiminen tapahtuu osittain passiivisen altistumisen kautta (vauva kuulee puhetta) ja osin kommunikaatiolanteissa. Esimerkiksi hultten

asennon ja äänteen yhdistäminen on vauvan mielestä erittäin kiinnostavaa, hän jaksaa katsella puhuja ja hänen huuliaan ja kasvojaan pitkään.

Äännekartan toiminnan on oltava nopeaa ja luotettavaa, jotta sanavaraston kehitys voi alkaa. Periaatteessa äännekartta syntyy aivoihin itsestään ensimmäisen elinvuoden aikana, erityisesti sen alkupuolisella. Aina näin ei kuitenkaan ole, vaan äännekarttan syntymisessä on osoitettu olevan ongelmia esimerkiksi ennenkaikisena syntyneillä lapsilla, joilla on kielen kehityksen viivästymä ja myös autismispektrissä. Jos äännekartta ei ole tehokas, kaikki seuraavat kielen havaitsemisen vaiheet kärsvät. Tämä näkyy erityisesti sanavaraston kehityksen hitautena.

Äännekartta sisältää tarkan kuvauskseen äidinkielen äänteistä. Kun lapsi (tai aikuinen) kuulee äänteen, joka ei sovi äännekartalle, aivojen luonnollinen reaktio on vaimea. Esimerkiksi suomalaisella äännekartalla on aukko o- ja ö-äänteiden välissä, mutta virolaisella äännekartalla tuossa kohdassa on ö-ääne. Äännekartta ei ole valmistautunut käsitlemään tästä äännettä.

Vierasta kieltä opiskeltaessa äännekarttaan tarvitaan muutoksi. Joskus niitä tarvitaan hyvin vähän. Esimerkiksi kun suomenkielinen opiskelee italiaa tai espanjaa, uusia äänitteitä äännekartalle ei oikeastaan tarvita, pieniä säätöjä vain. Mutta kun suomenkielinen opiskelee englantia, tai erityisesti vaikkapa ranskaa, äännekartalle tarvitaan aika paljon muutoksi. Suomenkielisellä äännekartalla ranskan kielen kuunteleminen on vaikeaa. Äänitteet luokitellaan väärin. Äännekartta valitsee lähimmän suomenkielisen äänteen, ja ääntämistavasta riippuen se voi vaihdella. Välillä ranskan é kuulostaa suomen e:ltä ja välillä ö:ltä.

Lapsena äännekartta muokkautuu nopeasti. Olemme tutkineet esimerkiksi suomenkielisiä lapsia, jotka aloittivat 3–6 vuoden iässä ranskankielisessä pääväkodissa. Noin puolen vuoden kuluttua pääväkodin aloittamisesta heidän täysin suomen kieleen perustuva äännekarttansa oli muokkautunut siten, että se sisälsi suomalaisten äänteiden lisäksi myös ranskan kielen äänteet. Äännekarttan lisäksi myös automaattiset, tarkkaavaisuuden käännyttämiseen liittyvät aivo-vasteet olivat kasvaneet ranskankielisille äänenteille (Shestakova et al.).

Aikuisena äännekartan muokkaaminen on paljon hitaampaa. Aikuisen kieLENoppajan etuna ovat monet oppimisen taidot – hän on tehokas lukemaan sanakokeisiin ja oppimaan kieloppia – mutta lapsen ehdoton vahvuus on koko puheen havaitsemisjärjestelmän muovautuvuus. Lapsi oppii paitsi havaitsemaan vierasta kieltä myös lausumaan sitä saamansa mallien mukaisesti. Lapsen on paljon helpompi oppia vieraan kielen prosodia, äänepainoja, puhetapoja ja monia muita kommunikaation elementtejä – kuten vaikkapa kulttuurille tyypillinen tapa elehtiä puhuessa – kuin aikuisen.

Miten näitä ajatuksia pitäisi ottaa huomioon kieLENopetuksessa? Ainakin ne korostavat iän merkitystä kieLENopisen kannalta. Vahvuksiin panostaminen kannattaa. Jos aivotutkimusta käytettäisiin ohjenuorana kieLENopetusta suunniteltaessa, ensimmäistä vierasta kieltä ryhdytäisiin valitsemaan kolmen vuoden iässä, siinä vaiheessa, kun äidinkielen normaalitahtinen kehitys on varmistunut. Tämä ensimmäinen vieras kieli opeteltaisiin altistuksen kautta, leikkimällä ja laulamalla. Tämän jälkeen

seuraavia vieraita kieliä olisi yhä helppompi oppia.

Aikuisten kieLENopetuksen näitä ajatuksia voisi soveltaa siten, että aikuisena ensimmäistä vierasta kieltään aloittava kieLENoppija voi valita äännekartaltaan omaa äidinkielä muistuttavia kieliä parhain tuloksin. Toisaalta aikuisen kieLENoppija, joka osaa jo hyvin useaa muutakin kieltä kuin omaa äidinkielää, omaa monipuolisen äännekarttan, jonka avulla uusien vieraiden kielten oppiminen on helppompaa.

Entä koulukäiset lapset ja nuoret, jotka sijoittuvat tämän ikäjatkumon keskivaiheille? Heidän äännekarttansa ei ole yhtä joustava kuin pienillä lapsilla, mutta siihen saadaan lisää joustavuutta esimerkiksi musiikin avulla. Tutkimuksiamme on havaittu, että musiikkia harrastavilla suomenkielisillä lapsilla englannin kielen äänteiden edustukset ovat äännekartassa vahvemmat kuin niillä lapsilla ja nuorilla, jotka eivät harrasta musiikkia (Milovanov et al.).

Musiikin harrastaminen sinäsä siis ilmeisesti muokkaa äänekarttaa joustavampaan suuntaan. Koulujen tulisikin tukea niiden lasten musiikkiharrastusta, joille se ei koulun ulkopuolella ole mahdollista. Vähimmillään tämä tarkoitaa esimerkiksi nuorten keskinäisessä käytössä olevia bänditiloja ja kahta eritasoista kuoroa. Koululla voidaan myös tarjota orkesteritoimintaa, jota varten oppilaat saavat lainata koululta soittimia, tai erilaista musiikkikerhotointia. Näihin toimintoihin ei tule pyrkiä saamaan mukaan erityisesti niitä, jotka jo harrastavat musiikkia, vaan toiminta tulisi tähdätä ja suunnitella heille, jotka eivät harrasta musiikkia koulun ulkopuolella.

Musiikkia voidaan käyttää myös kieLENopetuksen menetelmänä monipuolisesti. Teksti on helpompi oppia ulkoa, jos se on laulun sanojen muodossa tai loruna. Itselle tärkeästä musiikista voidaan etsiä vaikkapa kieloppiasioita tai muita muistuttavia asioita, jolloin asiat kertautuvat joka kerta kyseistä kappaletta kuunnellessa. Laulaessa vieraan kielen lausumiseen saadaan uusi taso, joka johtuu äänemuodostuksen erilaisesta käytöstä laulaessa – vieraskielinen äänne voi onnistua puhtaana ensin laulaen ja myöhemmin myös puhuen.

Oman äidinkielen lisäksi opeteltavien kielten ja kulttuurien tuntemus on suuri

rikkaus – kuin uusia näkökulmia maailman hahmottamiseen. Lapsetta alkaen liikkeelle lähtevä monikielisyys, siis se, että lapsen arkeen kuuluu useita kieliä, joita hän kuulee runsaasti päivittäin, on aivotutkimuksen näkökulmasta hyvin hyödyllinen asia. Kaksi- ja monikielisen lapsen ensimmäinen itse lausuttu sana saattaa viivästyä yksikielisiin verrattuna, mutta myöhemmin hän ottaa kielellisissä taidoissa yleensä yksikieliset kiinni ja menee ohikin. Monen kielen käytäminen arjessa on rikkaus, joka myös aikaansa huomion automaattista kiinnitymistä kielellisiinasioihin.

Monissa tutkimuksissa on osoitettu kaksikielisyydestä olevan kognitiivisia etuja: parempaa muistia, parempaa tarkkaavaisuuden käyttöä ja erityisesti parempaa suoriutumista ns. inhibitiotarpeissa. Näitä kokeita pidetään toiminnanohjauksen pariin kuuluvina osatehtävinä. Kaksi- ja monikielisen ajatellaan olevan näissä tehtävissä taitavampia, sillä inhibition osatehtävä on heillä päävittäisessä käytössä. Viimeaikaiset laajat katsausartikkelit eivät ole kuitenkaan pystyneet löytämään selkeitä, yksiselitteisiä aivomuutoksia kaksikielisyyteen liittyen.

Olen käyttänyt slogania ”yksikielisyys on aivoille vaarallista”. Tällä leikkimielisellä sanonalla tarkoitan sitä, että kaksikielisyys, monikielisyys ja uusien kielen oppiminen on monella tavoin hyödyllistä. Suomessa tuskin asuu ketään niin yksikielistä ihmistä, ettei hän altistuisi muille kiellelle kuin äidinkielilleen. Jo tiedotusvälineissä kuulee päivittäin useita muita kieliä. Tämä on hyödyllistä, sillä se pitää kielen havaitsemisjärjestelmää joustavana. Hienoa, ettei Suomessa puhuta elokuvia pääle vaan käytetään teksteiksiä.

KieLENopettaja on myös kulttuurin ja ajattelutavan opettaja. Mikä olisakaan tärkeämpää globaalissa maailmassa, jossa tahdomme elää kansainvälistä elämää sovussa monenlaisten ihmisten kanssa! ■

Lisää luettavaa ja lähteet:

Minna Huutilainen ja Leeni Peltonen:

Tunne aivosi, Otava, 2017

Minna Huutilainen: Nämä aivot oppivat, PS-

Kustannus, 2018

Svenska
kulturfonden

Nu är Sören på Kulturfonden

Fredagen den 1 juni tog Sören Lillkung över som vd för Svenska kulturfonden 110 år. Sören efterträdde då Leif Jakobsson som slutade efter drygt sex år som fondens direktör.

Foto: Eva Persson

Hela majmånaden jobbade Sören Lillkung sida vid sida med Leif Jakobsson på Kulturfondens kansli. Ett arrangemang som de båda var nöjda med. Sören menar att han hade stor hjälp av Leifs introduktion i olika näten verk med fondens samarbetspartner och i de pågående satsningarna.

– Min ”praktikantmånad” på fonden var en bra början. Jag har tidigare jobbat med olika frågor på många håll, både geografiskt och tematiskt, men nu får jag samtidigt jobba med hela kultur- och utbildningsfältet, säger Sören Lillkung som i april lämnade sitt jobb som enhetschef för Yrkeshögskolan Novias kulturenhet i Jakobstad.

Come back på Kulturfonden

Före jobbet på Novia i Jakobstad var Sören också under åren 2009–2012 anställd som projektombudsman vid Kulturfonden. Innan dess hann han samla erfarenhet bland annat som rektor för Jakobstadsnejdens musikinstitut, musikchef på Yrkeshögskolan Novia och rektor för Martin Wegelius-institutet.

– Jag tar mig an mitt nya uppdrag på Kulturfonden med ödmjukhet och välvkommen självkritik. Nu vill jag passionerat och lyhört jobba för att stärka kvaliteten, helhetstänkandet och det genuina i de olika regionerna i Svensk-

finland. Jag vill att Kulturfonden också i framtiden ska stärka enheter inom utbildning och kultur som berikar det tvåspråkiga Finland och Skandinavien, säger Sören som är 56 år och sedan maj bor i Helsingfors, där Kulturfonden har sitt kansli.

36 miljoner räcker inte till grunden

Sören har ett magisterexamen i offentlig förvaltning från Åbo Akademi och från Sibeliusakademien har han utexaminerats som både musikmagister och diplomsångare. Inom opera och musikteater har Sören haft ett stort antal roller, men under senare år har han mest arbetat med utbildning och administration. En erfarenhet som kommer väl till pass på Kulturfonden som varje år hanterar över 8 000 ansökningar och fördelar omkring 38 miljoner euro till utbildning och kultur på svenska i Finland.

– Man måste ändå minnas att Kulturfondens ekonomi är begränsad och vi ska akta oss för att ge sökande en bild av automatik i våra bidrag. Kulturfondens bidrag ska helst skapa möjligheter för en hållbar fortsättning på verksamheten. Vi ska bidra till sådant som man inte annars skulle kunna skapa på svenska i Finland, men grundfinanseringen måste komma från annat håll, säger Sören.

Gasa eller bromsa

Kulturfonden har en relativt hög bevilningsgrad på ansökningarna. Betydligt högre än många andra stora stiftelser i Finland.

– Ibland beviljar vi bidrag till projekt som kanske kunde förverkligas på motsvarande sätt också utan fondens hjälp. Då blir det viktigt att göra en avvägning mellan om vi ska göra många glada eller låta kvalitetskraven väga tyngst, säger Sören.

Kulturfonden grundar sig idag på över 480 donationer – en del till väldigt specifika ändamål.

– Donatorernas vilja är ofta att bevara och stärka något som i donationsstunden känts viktigt. Men vi ska också inspirera till förnyelse. Världen förändras i snabb takt, fonden måste hänga med och balansera förnyelsen mot donatorernas vilja, säger Sören.

Idag har ofta föreningar eller rörelser en ganska begränsad livslängd. En del firar 100-årsjubileum, men bland yngre sammanslutningar blir det allt vanligare att de är aktiva endast en kortare tid.

– Så länge en förening eller en verksamhet är livskraftig och energisk kan Kulturfonden bevilja bidrag. Men vi måste också märka om en förening går på sparläga och då våga säga nej. Utmaningen för oss är att avgöra var energin

finns. Vad ska vi satsa pengar på för att det svenska i Finland och därmed också hela Finland ska må så bra som möjligt? Här spelar våra omkring 70 sakkunniga en viktig roll i bedömningen av ansökningarna, säger Sören.

Satsa med Svensklärarna

Sören lyfter fram Kulturfondens samarbete med Svensklärarna i Finland som ett exempel på ett samarbete som fortgått under flera år, men som i dagens språkklimat behövs mer än någonsin.

– Vi har under flera år aktivt samarbetat med Svensklärarna och försökt stödja både föreningen och medlemmarna på olika sätt. Det här samarbetet tror jag att gagnar oss båda och dessut-

"Så länge en förening eller en verksamhet är livskraftig och energisk kan Kulturfonden bevilja bidrag."

om skapar ringar på vattnet inom båda organisationernas målgrupper. Både vi själva och våra nätverk har mycket att vinna på att vi två agerar tillsammans. Det här samarbetet ska vi fortsätta vara måna om, säger Sören.

Dags att trampa orgel

Som operasångare har Sören jobbat på många – både finska och svenska – scener, men under de senaste åren har han huvudsakligen varit administratör.

– Sedan början av år 2000 har jag varit mera förvaltare än artist. Det här blev ett naturligt nästa steg för mig. Det var dags att definitivt bli mera orgeltrampare än organist, säger Sören. ■

Foto: Laura Mendelin

Sören Lillkung är glad över att han fick mjuklanda i vd-jobbet i maj, då ännu Leif Jakobsson var direktör för Kulturfonden.

Hur jag lärde mig att älska genusar

En tvångsvenskapluggares bekännelser

"Genusfel, mammal! Genusfel!" älskar mina barn fortfarande att hojta till mig, eventuellt med några stänk av glad hämnd. De fick ju, två stackars helfinska barn, plurra bums i ett svenskt dagis och lära sig simma på finlandssvenska - både i språket och i kultur.

Och det är de för evigt tacksamma för. Precis som jag är tacksam för mina finlandssvenska och rikssvenska vänner som med stort tålmod talade svenska med mig, som var illa drabbad av välvilliga men snustorra svensklärare. Och det tyckte vi alla var ju fånigt att tala engelska som var ett främmande språk för båda parterna, då jag ändå hade genomlit en evighet av skolans svenskundervisning som nu kunde sättas i bruk.

Det är förstås alltid bra att erkänna fakta. Svenska språket bär en historisk börd. Min barndom gav mig en realistisk insyn i det som kan kallas för "hurrihat". Mamma kom inte in på tennisklubben som finskspråkig. Gymnasisterna partajade tillsammans – men utan samskolans elever.

Fabrikens chefshustru skjutsades av firmans chaufförer till saluhallen och arbetarna tittade på. Inget under att man då hade en avig attityd mot allt svenska.

Foto: Jaakko Vuorenmaa

Hilkka Olkinuora

är bland annat präst och ordbrukare, nu aktuell med kolumner i Hufvudstadsbladet och Andrum i radion. Hon är med i Helsingfors Missions svenska språkiga arbete, Marthorna, Svenska folkskolans vänner och olika finlandssvenska kvinnliga nätförbund. Hon har prisbelönats för sina insatser i det nordiska samarbetet, och fick Fredrika Runeberg-priset något år sedan.

Men motivation övervinner allt. I min generation blev det först den svenska ungdomskulturen, sedan folkhemmets jämlighet, genusfrågor, vuxenkultur som lockade. Mina barn hägrar de nordiska vyerna och studie- och arbetsmöjligheterna därtill. Och visst, då det bara fanns ett prästjobb ledigt för en nyutexaminerad mig och det råkade vara i Borgå stift, då lärde man sig ju svenska!

Nu älskar jag min andra yrkestitel, omöjlig att översätta på finska: Ordbrukare. Visst, skriver jag kolumner och böcker, men det gäller inte bara skrivande, ljud och bokstäver. Jag är odlares. Kultur betyder ju att odla. Och språket är alltid mer än ord, syntax och grammatik. Språket är kultur själv: identitet, tradition, framtid.

Varenda en av oss har sin rätt att bli bemött på sitt hjärtas språk, enligt sin kultur. Ju djupare man går i en diskussion, desto svårare ämnen skall det behandlas, ju närmare döden ligger man – desto viktigare är

*"Att ge sig ut på livets
hav med bara ett språk i
behåll kan jämföras med
att segla med en enda
uppsättning segel."*

det att vandra i ett tryggt och bekant landskap, bli sedd och förstådd på riktigt.

Bara några exempel på mitt prästyrke: Finskspråkigt folk fattar inte, att den finlandssvenska psalmboken inte är någon översättning av den finska och den sverigefinska är igen ett eget verk. Att Trygga räkan är ett måste på svenska dop, men lyser med sin fränvaro på finska dito. Att Lucia sjunger in den svenska julen; att vuxna faktiskt dansar Räven raskar över isen kring julgranan; att Härlig är jorden är en julpsalm.

Det finlandssvenska kunde vara ett bra laboratorium för bemötandet av Allt Det Olika, helt gratis, alldeles intill oss, tillgänglig för oss alla. En övning i tolerans och upptäckarglädje. Om vi bara vill räcka ut handen.

Då mina förskolebarn träffade lokala barn på en sandstrand i Algarve pratades det ivrigt under den timslånga leken. ”Vilket språk talade ni?” frågade jag de lyckliga små varelserna då de kom till ett mellanmål. ”Portugisiska, naturligtvis!” svarade de. En konstig fråga, konstiga vuxna.

Att förstå varandra. Att respektera varandra. Att gilla varandra. De är ju självklarheter i den värld vi vill skapa och leva i. Därför är det viktigt att barnen börjar brinna för språk. Språket är bron, dörren, lekhagen, trädgården, fjärden.

För mig stavar det finlandssvenska Omtanke och Tolerans. Finlandssvenskar själva brukar bli förvånade för de epiteter; kanske ser man inte sina bästa sidor inifrån? Men viss självrannsakan är på g (som man säger). Man har förstått att enbart kräva rättigheter räcker inte. Man måste bjuda på sig, komma fram, förstå varandra men även sig själv. Alldeles nyss körde Hufvudstadsbladet en serie om finlandssvenska myter och Rundradion en om finlandssvenska myter. Hälsosam läsning och lyssnande för båda språkgrupperna.

Livet är en upptäcktsfärd, en individuell och gemensam expedition. Att ge sig ut på livets hav med bara ett språk i behåll kan även jämföras med att segla med en enda uppsättning segel. Att lära sig språk är att ha styrfart i sitt liv. Att lära sig svenska är att forsa fram med en spinnaker. ■

The advertisement features a large yellow background with several smaller images of INNE magazine covers arranged in a grid. A blue circular overlay on the left side contains the text "Luktion A-ruotsi". At the bottom, a curved banner contains the words "selkeä · motivoiva · aito · innostava".

INNE
LOPS-uudistus on valmis!

Luktion A-ruotsi

selkeä · motivoiva · aito · innostava

www.inne.fi FINN LECTURA

*"Där accepterar
vi våra fysiska
skavanker och bara är
de vi är i en systerlig
solidaritet."*

Å mina älskade medsystrar i simhallens bastu!

I morgon klockan sju träffade jag er igen. Och i går morgon. Och nästa vecka igen. Jag talar om mina medsystrar som jag möter flera gånger varje vecka i simhallens duschrums och bastu när jag ska på min vattenhiit, hydrobic eller bara vattenlöpning. Jag känner er inte, och har aldrig sagt att jag älskar er. Ni är en del av vårt kvinnliga kollektiv, där den kroppsliga och själsliga gemenskapen är ordlös och stark. Där samlas vi tidigt om morgnarna, kvinnor i olika skeden av livet, med kroppar märkta av sina skeden av livet.

Där är gråhårstanterna, med bröst som brödfrukter och flerdubbla magar, med åderbråck, hängrumpa och operationsärr kring höfter och knän. Nya leder, jag vet. Där duschar russitanterna, hoptorkade, rynkiga, utan ett uns underhudsfett, och de rör sig så lätt och mödolöst. Där är de riktigt unga flickorna, så generade över sin knoppande kvinnlighet att de helst duschar med baddräkten på fastän det inte är tillåtet. Några år senare går de kanske på idrottsgymnasiet som verkar i bygg-

naden intill och duschar efter sitt morgonpass som kan vara basket, friidrott, gymnastik eller nästan vad som helst. De idrottande tonåringarna förefaller självlörliga i sina kroppar, starka, muskulösa. Men vad vet jag, kanske döljer sig ångest och åtskörningar även där, liksom på annat håll. Men de flickor jag möter under de tidiga morgontimarna verkar bara enbart sunda, också av deras glada diskussioner att döma. En grupp som också frekventerar simhallen är de gravida kvinnorna, med sidenskimrade bebimage och mörkbruna bröstvärter, en annan är sedan annan mammorna med sina småbarn, nu med bristningar på magen och breddade höfter.

I dag talas det mycket om kroppspositivism. I simhallens damavdelning är kroppspositivismen självklar och given. Vi som är där delar en njutning, en egen stund för egen vård av kroppens tempel. Långsam simning eller hård gympa, beroende på vem man är. Just där accepterar vi våra fysiska skavanker och bara är de vi är i en systerlig solidaritet.

I bastun eller omklädningsrummet hör jag sällan någon klaga. De samtal som surrar kring mig är positiva, fyllda av energi inför dagen och livet. Särskilt noterar jag de nittioåriga väninnorna som träffas för sitt tidiga morgonsim sedan många år. Om någon saknas i gruppen ingriper de andra och förvissar sig om att allt är bra med henne.

Det jag ville säga er, mina älskade medsystrar i bastun, är att ni alla är så vackra. Här är vi alla i vår nakenhet, och våra olika kroppar; solbrynta, mjölkvita, muskulösa, tunna, tunga, breda, oförbrukade eller medfarna av livet. Jag hoppas ni vet om att ni är vackra. Jag kan ju inte säga det där, så gör man inte i vårt finländska samhälle. Jag gör som man ska, viker undan med blicken, låter bli att stirra för det kan missförstås. Men jag säger det här och nu, vederkvickt och styrkt efter dagens tidiga morgonpass i simhallen. Tack, mina medsystrar för de morgonstunder jag får dela med er. Tack för systerlig solidaritet! Tack för att jag lärt mig se skönheten där den finns! ■

Motivation revisited: mistä uutta motivaatiota ruotsin opiskeluun?

Kun puhutaan opettamisesta ja oppimisesta, puhutaan usein myös motivaatiosta. Motivaatiolla on suuri merkitys siinä, mitä ylipäätään päättää ryhtyä tekemään sekä miten kauan ja innokkaasti tekemistä jatketaan (Dörnyei & Ushioda, 2011, 4). Ihannemaailmassa sekä opettaja että oppilaat olisivat jatkuvasti motivoituneita omaan tekemiseensä: opettaja opettamiseen ja opetuksensa kehittämiseen, oppilaat taas opiskeluun ja oppimiseen. Todellisuudessa motivaatio kuitenkin vaihtelee itse kullakin. Joskus tekeminen innostaa niin paljon, että voidaan jopa puhua flow-tilasta (Csikszentmihalyi, 1990). Välillä taas motivaatio tuntuu olevan täysin hukassa – tilapäisesti tai pidempääkin. Nykyisin motivaatio nähdään kokonaivaltaisena ilmiönä, joka voi vaihdella paljonkin eri aikoina ja eri konteksteissa ja joka on yhteydessä ihmisen identiteettiin (Dörnyei, 2009).

MUMMI:n mukana tutkimassa

Kolmen kieltenopetuksesta ja sen kehittämisenä kiinnostuneen yliopistolaisen voimin (lisäksi Marjo Vesalainen ja Antti Kursiša) pistimme muutama vuosi sitten pystyn projektin, jonka puiteissa aloimme tutkia ruotsia, saksaa ja ranskaa opiskelevien yliopisto-opiskelijoiden motivaatiota. Projektimme nimenä on kotoisasti MUMMI, joka tulee englannin sanosta *motivation, usage, multilingualism, multiculturalism* ja *identity*. Olemme siis kiinnostuneita paitsi motivaatiosta, myös kielenkäytöstä, monikielisyystä, monikulttuurisuudesta ja identiteettiin liittyvistä kysymyksistä. Tutkimuksemme pääpaino on tällä hetkellä juuri motivaatiossa: olemme selvitelleet sitä, miksi opiskelijat ovat

päättäneet ryhtyä opiskelemaan omaa kielialuettaan ja mikä motivoi heitä jatkamaan opintojaan. Joitakin tuloksia saksan opiskelijoiden osalta on jo julkaistu (Kursiša, Huhtala & Vesalainen, 2017), ja tuloksia myös ruotsin ja ranskan opiskelijoiden motivaatiosta on luvassa lähiaikoina.

Ruotsinopiskelijoiden ajatuksia

Motivoimisen ja motivoitumisen teemat askarruttivat minua koko viime vuoden ajan siinä määrin, että otin motivaatioon liittyvät kysymykset vapaamuotoisesti esille myös monilla kursseilla, joiden opiskelijoista suuri osa suunnittelee valmistuvansa kieltenopettajiksi. Kesustelin sekä aineopintoja että syventäviä opintoja suorittavien opiskelijoiden kanssa. Monissa ryhmissä nousi esiin se, että ruotsin opiskelussa ja oppimisessa motivaation merkitys tuntui olevan suurempi kuin monen muun kielen kohdalla.

Kun pyysin opiskelijoita mainitsemaan tekijöitä, jotka lisäisivät heidän opiskelumotivaatiotaan tai jopa palauttaisivat tilapäisesti hiipuneen motivaation, sain yllätykseksi eri ryhmiltä hyvin samankaltaisia ehdotuksia. Vaikka vastaukset on saatu yliopisto-opiskelijoilta, väittäisin samantyyppisten asioi-

den innostavan myös peruskoululaisia ja lukiolaisia.

Lisää virtaa opiskeluun

Mistä siis uutta virtaa ruotsin opiskeluun? Ehottomasti tärkeimpänä asiana pidettiin sitä, että tunneilla saisi puhua ruotsia vielä nykyistäkin enemmän ja keskustella monenlaisista (vaikeistaan) teemoista – huolimatta siitä, että se voisi aluksi tuntua haastavalta. Lisäksi toivottiin nykyistä enemmän tukea ja ohjausta opintojen aikana, jotta energian voisi käyttää stressaamisen sijasta opiskelemiseen. Kouluvierailut, vierailut luennointisjat, työelämähteydet ja työelämään liittyvistäasioista keskusteleminen innostavat opiskelijoita. Myös retket ja pidemmät matkat Ruotsiin tai muihin Pohjoismaihin antaisivat opiskelijoiden mukaan uutta puhtia ruotsin opiskeluun.

Samat vinkit sopisivat mielestäni soveltaen mille kouluasteelle tahansa: paljon kohdekielistä keskustelua monenlaisista aiheista, tarpeeksi oikea-aikaista tukea, yhteyksiä kohdekielen puhuihin koulussa ja sen ulkopuolella sekä mahdollisuuksien mukaan retkiä tai matkoja, jotka tarjoaisivat oppijoille tilaisuuksia kehittää kielenkäyttäjinä. ■

Lähteet

- Csikszentmihalyi, M. 1990. *Flow: The psychology of optimal experience*. New York: Harper & Row.
Dörnyei, Z. 2009. The L2 motivational self system. Teoksessa Z. Dörnyei, & E. Ushioda (toim.) *Motivation, language identity and the L2 self* (s. 9–42). Bristol: Multilingual Matters.
Dörnyei, Z., & Ushioda, E. 2011. *Teaching and researching motivation*. Toinen painos. Harlow: Longman.
Kursiša, A., Huhtala, A., & Vesalainen, M. 2017. Zur Motivation und Identität finnischer Germanistikstudierender: Eine explorative Studie an der Universität Helsinki. *Zeitschrift für Interkulturellen Fremdsprachenunterricht*, 22(2), 44–55.

Populärkulturen lever – och vi lär oss av den

Fotograf: Rabbe Sandelin

När jag skriver denna artikel är det fortfarande sommar ute. Jag har svårt att just nu föreställa mig lövens dalande dans från träden, den nakna naturen, frostfyllda morgnar och höstmörkret, som gör sig allt mer påträffande dag för dag. Men jag vet att hösten är i antågande, och därfor vill jag tänka på sommaren.

På den tiden jag var ung, var finnbete något som starkt hörde ihop med sommaren. Jag tippar på att dagens ungdomar inte är helt införstådda med begreppet – redan namnet i sig låter lätt förlegat. På det stora hela kan det väl jämföras med dagens språkkurser eller språkbad i lokal miljö. Med den skillnaden, att på finnbete åkte man ensam och stod vanligtvis för alla arrangemang själv. Ungdomar från helt svenska språkiga bygder som ville lära sig finska i praktiken, tillbringade ett par sommarmånader i en finskspråkig familj i en totalt finskspråkig omgivning. Trakterna kring Heinola, Nyslott, Punkaharju och Kuopio var idealiska miljöer för detta.

Den svenska språkiga motsvarigheten kallades skämtsamt för grönbete. Åland, Västnylands skärgård och det svenska språkiga Österbotten kunde garantera en totalt svenska språkig sommar för den finskspråkiga skolelevan.

"På den tiden jag var ung, var finnbete och grönbete något som hörde ihop med sommaren."

Jag har själv varit på finnbete och minns tiden med blandade känslor. Det kunde gå långa tider utan att jag hörde från min familj. Ibland arbetade jag upp en inbillad känsla av utanförskap och ensamhet. Postgången var långsam och det var kostsamt och besvärligt att ringa interurbana telefonsamtal. I fotogenlampans dämpade ljus skrev jag om kvällarna hem till föräldrarna; brev i viss mån fyllda av hemlängtan och saknad efter det egna hemmets rutiner, vännerna och den bekanta omgivningen. Men brev som också mellan raderna vittnade om spänningen i att få vistas i helt nya miljöer och språkkulturer.

Nu efteråt minns jag tiden enbart med värme. Perspektiven förändras och man själv med dem. I retroaspekt förstår jag nu hur berikande en vistelse i en annan språk- och kulturmiljö kan vara. Jag har lärt mig inse rikedomen av en två-tre-även fyrspråkig miljö.

Det inser också skribenterna i årets uppsatstävling i den långa och medellånga svenska, där SFV var med och valde ut de tre bästa i respektive kategori. Ett av ämnena behandlade nyttan av språkkunskaper. "Språkkunskaper vidgar vyer," underskriver Anna från Åbo och fortsätter: "Språkkunskaper öppnar dörrar till andra kulturer och upplevelser, vilka man aldrig skulle kunna uppleva på samma sätt utan att kunna språket".

Men man behöver inte alltid åka utomlands för att lära sig ett lands språk. Smidigt och behändigt glider man över osynliga gränser med hjälp av populärkulturen. Den omger oss överallt och är, liksom namnet också säger, populär och uppskattad och får mycket uppmärksamhet bland den breda allmänheten. Exempel på populärkultur kan vara allt från en reklamsnutt till en tv-serie eller graffitirolltret på metrostationens cementväggar. Populärkulturen är trendig, billig och tilltalat många på sitt direkta

och okonstlade sätt, kanske just för att den kan vara så känslosam och kontakt-skapande. Eftersom populärkulturen samtidigt är en sammanfogande länk för olika kulturer och språkgrupper, blir den ofta en utgångspunkt, när människor börjar lära sig ett annat språk.

En mycket snäll variant av den ibland något kontroversiella populärkulturen är det finlandssvenska livsstilsprogrammet Strömsö. Vi talar pyssel och mys för hela slanten, menat för alla – oavsett språk, ålder, kultur eller bakgrund. Behagligt och mjukt leder programledarna in sina tittare i den finlandssvenska kulturen och språket. Programmet har snabbt blivit ett begrepp för sig. ”Det går som på Strömsö”, säger man också i de finskspråkiga kretsarna.

Och vad vore en sommar utan All-sång på Skansen? Det svenskaste av det svenska, sjunger sig rikssvenskarna in i våra hjärtan i direktsändning varje sommartisdag, antingen vi sitter i hem-

masoffan eller sjunger med på Sollidenscenen i Stockholm. Allsångsprogrammet hör till ett av de populäraste sommarprogrammen i Finlands tv, även bland de helt finskspråkiga, och har gett oss en bra insikt i den svenska kulturen. Och goda kunskaper i svenska därtill.

Men nu är det redan höst och äpplena mognar på träden – som i Strömsö. Och i december öppnar portalen på SFV:s nätsida för nominering av **Christoffer Grönholmspris** och **Svenskläraprisen**. Christoffer Grönholmspris, 10 000 euro, delas ut som ett kulturpris till en lärare som undervisar i svenska i en finskspråkig läroinrättning. SFV:s Svensklärapris (5–10 stycken) delas ut till en i finska utbildningsenheter verksam lärare, som bl.a. inspirerat och motiverat sina elever eller studerande till studier i svenska samt främjat samarbetet mellan svensklärare inom olika gemenskapsformer och nätverk. Prisets storlek är 5 000 euro.

Så kära läsare, fatta tag i pennan och sänd in din nominering. Det finns många fina mäniskor där ute, som är värdiga att premieras. ■

*Skön höst önskar SFV
alla Poppis-läsare.*

Bli vän med vännerna!

SFV entusiasmerar och stöder varje år med många pris och medaljer

För de flesta pris gäller en öppen nominering som pågår i december på vår webbsajt www.sfv.fi. Alla pris delas inte ut varje år.

Brobyggarpriset, 10 000 euro, instiftades av SFV:s styrelse 2011, och bör enligt statuterna tilldelas en person som med egen insats har ökat förståelsen och toleransen för det svenska i Finland.

Christoffer Grönholms pris, 10 000 euro, instiftades av SFV:s styrelse 2012, och delas ut som ett kulturpris till en lärare som undervisar i svenska i en finskspråkig läroinrättning.

Svensklärapris (5–10 stycken á 5000 euro) delas ut till i finska utbildningsenheter verksamma lärare, som inspirerat och motiverat sina elever eller studerande till studier i svenska, ökat kunskaper och intresse för de nordiska länderna, nordisk gemenskap och samarbete, eller främjat samarbete mellan svensklärare inom olika nätverk för att utveckla undervisning, läromaterial, utbildning eller fortbildning.

Vill du komma med och stöda SFV:s verksamhet? Årsavgiften är endast 15 euro!

Som medlem i SFV:s understödsförening får du tidningen **SFV-magasinet** och årsboken **SFV-kalendern** hemsända, och som ny medlem även en bok ur **SFV:s skriftserie**. En extra förmån är den rabatt du får då du köper böcker i Schildts & Söderströms nätabutik. Lättast blir du medlem genom att fylla i blanketten på www.sfv.fi.

Dessutom: Nya SFV-medlemmar får fribiljett till Bokmässan i Helsingfors som börjar **25.10.2018**!

Skriv in dig som medlem i SFV före Bokmässan i Helsingfors på www.sfv.fi/medlemmar, och du erhåller gratis en fribiljett till bokmässan. Skriv i kommentarfältet koden ”Bokmässa2016” och avhämta under mässdagarna biljetten vid disken som finns vid mässans huvudingång (södra ingången).

Nyt kaikki pelaamaan!

Klara, färdiga, gå! on Suomen ruotsinopettajat ry:n ja Team Action Zonen yhteinen pilottihanke, jota ovat taloudellisesti tukeneet Svenska kulturfonden ja Svenska folkskolans vänner. Tänä lukukautena Suomen ruotsinopettajat ja Team Action Zone tarjoavat opetussuunnitelmaan liittyvät oppimispelit kattavalla tehtäväkirjastolla kaikille SRO:n jäsenille Suomen yläkouluihin sekä lukion ensimmäiselle luokka-asteelle.

Oppimispelit edistävät kielenoppimista, madaltavat kynnystä vieraalla kielessä puhumiseen sekä vahvistavat oikeinkirjoitusta ja kielten ominaisfraasien käyttöä. Oppimispeleissä tärkeimpinä suunnittelukriteereinä ovat olleet käytön helppous, liikkumaan ja yhteistyöhön innostaminen sekä monikäyttöisyys.

Oppimispelit pelataan joko koulun tai oppilaiden omilla iOS- tai Android-puhelimilla tai tabletteilla. Pelit eivät ole kertakäyttöisiä, vaan opettaja voi hyödyntää samaa peliä useasti vuoden aikana vaihtamalla pelin käyttämää tehtäväkansiota. Opettaja voi pelauttaa syksyllä esimerkiksi ”Lipunryöstön” perhe-tehtäväkansiolla, ja keväällä samaisen ”Lipunryöstön” ystävyys-tehtävillä. Kaikki pelit ovat ilmaisia.

Aluksi SRO:n jäsenten käyttöön tulee viisi erilaista peliä, joita pelataan joko sisällä tai ulkona. Kaksi peleistä hyödyntää QR-koodia, joita opettaja voi sijoittaa vaikka eri puolelle luokkahuonetta. Kaksi peleistä hyödyntää GPS-rasteja, jotka opettaja voi helposti sijoittaa haluamiinsa paikkoihin vaikkapa koulun pihalle. Yksi peleistä on pelattavissa kännykän/tabletin näytöltä sen enempää liikkumatta. Pelejä voidaan välillä pelata pieninä tiimeinä, jolloin 2–3 oppilasta pelaa yhteisellä mobiililaitteella ja näin saadaan aikaan yhteisyyttä. Osa tehtävistä on pidempiä ja osa lyhyempiä, joten valinnanvaraa on, olkoonpa käytössä sitten 20 tai 75 minuuttia.

Tarjolla on aktivoivia sanasto- ja kielioppipelejä. Sanastotehtävien aihepiirejä ovat mm. perhe, itsestää kertominen, asuminen, ympäristö, työelämä, matkustaminen ja numerot. Kielioppitehtävissä voi harjoitella esimerkiksi epäsäännöllisiä verbejä, adjektiiveja ja sanajärjestystä.

Pelien järjestämisen tueksi tulee saataville opastusvideoita. Jäsenet pääsevät intran kautta käsiksi linkkiin, joka johdattaa Team Action Zonen sivuille ja valmiisiin peleihin. ■

Svenska
kulturfonden

KUVAUKSET PELEISTÄ:

10 tasoa (sisäpeliriippuva)

Tässä näyttöä koskettelemalla pelattavassa mobiilipelissä aloitat Tasolta 1 ja tavoitteesi on saavuttaa Taso 10 ja vastata oikein Tason 10 kysymykseen mahdollisimman nopeasti. Kullakin tasolla vastaat yhteen kolmesta satunnaisesta kysymyksestä. Oikea vastaus vie sinut aina seuraavalle tasolle, mutta väärä vastaus liputtaa alaspäin viimeiselle hukkutulle tasolle. Pelissä pisteitä sekä nopeus eivät oikein vastaamisen.

Superbonus-tietovisa (ulkopeli)

Superbonus-tietovisa on hauska liikkumaan laittava ulkopeli. Pelissä voit vierailulla yhteensä 12 rastilla, joilla on eritasoisia tehtäviä. Näet kartalla aina 3 sinulle arvottua rastia, ja voit vapaasti valita mille niistä menet. Rasteilla vastaat kysymyksiin ja saat pisteitä, sekä täysin oikein vastatessasi lisäksi bonusia. Heität jokaisella rastilla ensin noppaa asettaaksesi bonusen (100 x nongan silmäluku). Superbonus aktivoituu, jos rasti-ikonin numero vastaa nongan osoittamaa arvoa (superbonus = 1 000 pistettä). Sekä 600 että 1 000 pisteen bonusen voit halutessasi aina tuplata, mutta riskinä on, että menetät pisteitä vastaamalla riittämättömästi. Eniten pisteitä kerännyt pelaaja voittaa!

Lipunryöstö (ulkopeli)

Lipunryöstö on ulkona pelattava liikkumaan innostava klaanipeli. Pelissä pyydystät virtuaalisia lippuja ja etsit kätkettyjä aarteita. Pelin lipuista vain tietty määärä on aktiivisia ja näkyvissä kerraltaan. Kukin yksittäinen lippu katoaa, kun vähintään kaksi pelaajaa on vierailut sillä. Liput ovat arvoltaan 10–30 pistettä, ja lisäksi jossain vaiheessa peliin ilmestyy 200 pisteen arvoinen superlipu. Pelialueella on myös viisi 10 pisteen arvoista arretta, jotka ilmestyvät kartalle, kun olet

tarpeksi lähdellä. Vain yksi aarteista on kerrallaan aktiivinen. Ensimmäisenä aarteen löytänyt pelaaja saa tämän, ja tällöin seuraava arre aktivoituu kaikille. Pelissä on lisäksi 100 pisteen arvoisia tehtäväristeja, jotka aktivoituvat satunnaisesti vieraillessasi lipuilla. Voit vierailulla kaikilla tehtäväristeillä omaan tahtiisi. Eniten pisteitä kerännyt klaani ja pelaaja voittavat!

Pako marsilaisilta (sisäpeliriippuva)

QR-kodein sisällä liikkumalla pelattavassa "Pako marsilaisilta" -pelissä sinun tavoitteesi on eliminoida 8 marsilaita monsteria ja paeta heidän avaruusaluksellaan. Kunkin monsterin eliminointi vaatii sinulta tietyn määän pisteitä ja jalokiviä. Tutki vaatimuksia koskettamalla monsterien ikoneja näytölläsi. Pisteitä voit kerätä vastaamalla keltaisiin, vihreisiin ja punaisiin kysymyksiin skannaamalla haluamasi värin QR-koodin esimerikksi luokan seinältä. Jokaisen kysymyksen jälkeen saat valita keräilykortin, jossa on yksi tai useampi jalokivi. Kun pisteet ja jalokivet riittävät jonkin monsterin eliminointiin, mene kyseisen monsterin QR-koodille ja skanna se. Huoma, että mikäli sinulla ei ole vaadittavia pisteiä/jalokiviä, saat 2 minuutin aikasakon. Kun olet eliminoinut kaikki monsterit, näyttösi ilmestyy marsilaiden avaruusalus. Mene tällöin kyseiselle QR-koodille ja saat lisäpisteitä pelin läpäisyystä. Eniten pisteitä kerännyt pelaaja voittaa!

Muistipeli (sisäpeliriippuva)

Muistipelissä sinun tavoitteesi on muodostaa 12 paria skannaamalla QR-kodeja. Kukin esimeriksi luokan tai käytävän seinille laitettu QR-koodi antaa sinulle joko ääninäytteen, kuvan tai tekstin. Pelissä sinun tulee siis löytää ja muodostaa QR-koodipareja, jotka kuuluvat yhteen, esimeriksi ääniteen sisältävä QR-koodi ja siihen liittyvä kuvalinen QR-koodi. Kun olet mielestäsi löytänyt parin, sinun tulee skannata niiden QR-koodit peräkkäin muodostaaksesi parin. Aina kun muodostat oikean parin, saat 100 pistettä. Pelissä voit siis kerätä maksimissaan 1 200 pistettä, mikäli muodostat kaikki parit. Eniten pisteitä kerännyt pelaaja voittaa!

En 70-årings minnesbilder

Det sägs att kunskap i svenska kan öppna ett fönster till Norden för finsktalande. Även det omvänta gäller. Kunskap om Norden kastar ett förklarande ljus över enskilda nordiska länder. Vi har mycket att lära av varandra.

Därför anlägger jag ett nordiskt perspektiv. Mitt intresse för Norden väcktes i Finland. Det var tidigt 1960-tal, jag hade fått ett stipendium, fick resa i Finland en sommar tillsammans med en grupp gymnasister från andra nordiska länder. Vi gjorde studiebesök på fabriker och företag, besökte skolor, sammfördes med lokala ungdomar, genomförde seminarier med framstående samhällsföreträdare och informerades om landet. Sedan denna sommar älskar jag Finland.

Från östra Norden till västra. Livet har givit även Island en central plats i mitt hjärta. Finland har i år varit självständigt i hundra år. Isländningarna har firat hundraårsdagen av det partiella självstyre som infördes 1918. Helt autonom stat blev Island först 1944.

Landet hade då lytt under Danmark sedan 1397, då Kalmarunionen bildades. Sverige bröt med unionen 1523. Norge skildes från Danmark 1814 och ingick ny union med Sverige. Fram till 1809 följde Finland som bekant Sveriges öden.

Finlands självständighetsförklaring för hundra år sedan har sina paralleller i Norge och Island, då unionen mellan Norge och Sverige upplöstes 1905 och Island fick självstyre 1918. Mot de tre förhållandevis unga staterna står Danmark och Sverige, som länge betraktade de andra länderna som sina intresseområden. Sådana skevheter skapar olikheter i den nationella självbilden, liksom i relationerna mellan länderna.

I Sverige tror många att isländskan är det ålderdomligaste nordiska språket, som de andra utvecklats ur. Isländskan som de nordiska språkens moder är en 1800-talsidé, framförd av dansken Rasmus Rask. I Sverige underlättades tanken av att det under 1600-talet utvecklades ett slags statsideologi, som brukar kallas göticism. Svenskarna påstod antikens götiska var deras förfäder, och dessa stod i samband med den bibliska historien. När Sverige slöt allians med Frankrike, ville man kompensera sin brist på kulturell förfning med en ärofull historia. Denna byggdes upp kring det förmenta gotiska ursprunget.

Svenskarna sökte sig till forntiden för att finna argument för sina göticistiska anspråk. Man intresserade sig för medeltida handskrifter och dokument, runinskrifter och dialekter. Allt uppfattades som härstammande från den götiska heroiska tiden.

Det isländska fornspråket intresserade även danskarna. Det kom att uppfattas som förfädernas språk. Svenskarna annekterade detta isländska kulturarv och började publicera isländska sagor. Mycket av de isländska handskrifterna hamnade i Sverige men det mesta i Köpenhamn. En contingent isländska lärländer därför, efterhand alltmer fördanskade, var fortlöpande syskelsatta med att läsa, tolka och trycka de gamla texterna. Under 1700-talet väcktes nationalismen bland intellektuella islänningar i Köpenhamn, som ett utslag av den allmänna nationalromantik som spreds i Europa.

Förlusten av Finland 1809 tog svenskarna hårt. Man försökte bota den sårade nationella självkänslan genom att vidga det inhemska perspektivet till ett nordiskt. En liknande reaktion märktes hos danskarna efter nederlagen under 1800-talet. En ny chock drabbade svenskarna då unionen med Norge upplöstes år 1905. Unionsupplösningen blev ett slags repris på den smärtsamma förlusten av Finland nästan hundra år tidigare. Den nordiska ytan gav lite tröst och dessutom näring åt en helt ny, nordiskt influerad estetik, som tillämpades inom alla konstarter.

Medan alla de skandinaviska länderna lade sig till med det isländska kulturarvet, försökte islänningarna själva hävda sin självständighet. Därvid kom språket att spela en särskilt viktig roll.

Nyligen har resonemanget om utrotningshotade arter inom naturlivet överförts till språkområdet. På UNESCO:s femgrödiga skala över språkens status i världen bedöms isländskan som ohotad. Kom då ihåg hur denna status uppnåddes. Isländskan var för ganska kort tid sedan modersmål för en liten folkspillra. Först därefter utvecklas isländskan till ett fullvärdigt statsbärande språk och klassas ihop med världens mest stabila språk.

Mycket åstadkoms av utlänningar, som Rask, och utlandsbaserade islänningar, som de i Köpenhamn. Självständighetsrörelsen bars upp av starka traditioner med den unika medeltida isländska litteraturen som grundsten. En tillskyndare av denna litteratur var Snorri Sturluson. Islänningarna betraktar honom som en pionjär i den inhemska kulturhistorien, i Norge är han lika självtalig.

Den isländska 1700-talsnationalismen uppkommer i Köpenhamn, med 1800-talets europeiska nationalromantik som fortsatt underlag. Isländskans marsch mot nationellt språk startar med att dansken Rask skriver den första isländska grammatiken. Utan impulser utifrån hade isländskan knappast återfunnits i UNESCO:s översta grupp nu.

I Sverige skrev Esaias Tegnér i »Sång den 5 april 1836» de för tiden insiktsfulla orden:

*All bildning står på ofri grund till slutet,
blott Barbariet var en gång fosterländskt;*

Dante Alighieri, det italienska språkets och den italienska poesins frontfigur, fick sin diktarförmåga förlöst av blandkulturen på Sicilien. I kulturmöten uppstår blixtar. Att endast bevaka sin egen kultur är ett säkert sätt att förblifft i »Barbariets» mörker.

Oavsett hur man i Finland ser på Norden, uppvisar utvecklingen för finskan släende likheter med den isländska. När Finland och Sverige gick skilda vägar, förutsatte all infrastruktur i Finland kommunikation på svenska. Även kulturlivet dominerades av svenska. I Sverige fortsatte man att räkna den svenska språkiga kulturen i Finland som en del av den svenska. Runeberg och Topelius har antagligen lästs av fler svenskar än finländare.

Det nationalromantiska 1800-talet öppnade för ett större inflytande från den finskspråkiga majoriteten. Men liksom mer eller mindre fördanskade islänningar i Köpenhamn ledde den isländska nationaliseringen, anförde huvudsakligen svenska-talande den ideologidrivna finska rörelsen.

Vad har detta med svensklärarföreningen i Finland att göra – och med dess 70-årsfirande? Åtskilligt. När man fortfarande lär sig svenska i den finska skolan beror det på historiens gång. Finlands och Sveriges öden har alltid varit tätt sammanlänkade. Svenskarna har kanske dominaterat, men Finlands betydelse i den gemensamma historien är betydande.

Svenskan sägs ibland vara ett så »litet» språk internationellt att det är dödsdömt. Men det hamnar ungefär lika högt på UNESCO:s skala som isländskan. Det språket har drygt 300 000 språkbrukare, svenska tio miljoner. Antalet talare är inte avgörande – attityderna till språket är viktigare. Ingen islänning tror att isländskan är döende. Den diskussionen hörs inte för finskans del heller, med ungefär hälften så många talare som svenska.

Däremot är man pessimistisk till svenska överlevnad i Finland. Det finns ungefär lika många naturligt svenska-talande i landet som islänningarna är på Island. Återigen: de absoluta talen är underordnade. Men statistiken pekar onekligen mot en nedgång för andelen svenska-talande i Finland. Enligt UNESCO:s avvägningar hamnar svenska i Finland i riskzonen.

Men vilja är som sagt viktigare än absoluta tal. Inom EU uppmuntras språklig mångfald. Tvåspråkighet är en välsignelse för enskilda och troligen för hela nationer, och insiktsfulla svenskar avundas Finland dess tvåspråkighet. Nu har en liknande situation blivit verklighet för många svenskar också. Somliga börjar förstå sin lycka i detta.

Den oro som svenska talande i Finland känner för sitt språk skall inte trivialiseras, men det har aldrig förr funnits så många i Finland som behärskar svenska väl. Det finns stora grupper med finnar födda i Sverige av föräldrar som bott där ett tag. Deras barn har naturligt lärt sig svenska, kanske fått hela sin skolutbildning i Sverige och sedan återvänt med sina föräldrar till Finland. Dessa finnar förhållande till svenska är okomplicerat.

Vilket för oss tillbaka till attityderna. Sverige har ofta betett sig som en kolonialmakt, men att Finland varit särskilt missgynnat är oriktigt. Samma övergrepp riktades mot västgötar, skåningar osv. Det har varit överheten mot allmogen, centralmakten mot regionerna, inte svenskar mot finnar. Finland har i svenskarnas medvetande efter skilsmässan 1809 representerat saknad. Denna har inte varit ömsesidig, men det bär inte bara svenskarna skulden för.

Finland är i ögonblicket konstitutionellt tvåspråkigt med svenska som det ena språket. Behovet av ömsesidig förståelse inom närområdet består. Finland och Sverige har mycket gemensamt, och det är önskvärt med förståelse på ett djupare plan. Språkkunskap är nyckeln. I idealfallet önskar man sig reciprocitet, att båda parter behärskar varandras språk.

Därvidlag har förhållandet varit asymmetriskt: svenskar kan sällan finska. Men genom invandringen från Finland har vi nu många unga svenskar med finskt påbrå, och i Sverige börjar dubbelt ursprung bejakas. Finsktältingar som lär sig finska kan få en nyckelroll i Sverige. Vägar man hoppas på en framtid där många infödda svenskar kan finska?

De många svenska språkiga i Finland har länge utgjort den naturliga bryggan mellan Finland och Sverige – och i förlängningen till övriga Norden. Fler sådana bryggor behövs. Under överskådlig tid måste vi ställa våra förhoppningar till att svenska lärarna i Finland förmår fullgöra uppgiften att lära finska skolungdomar svenska.

Jag började med att antyda min ungdoms upplevelser i Finland. Det har för mig varit traumatiskt att jag inte lärde mig finska medan jag ännu var ung och läraktig. Jag känner mig alltid underlägsen i Finland. Antingen träffar jag genuint svenska språkiga, som alla kan växla till finska, eller också talar mina finska bekanta utmärkt svenska. Vissa gör mig osäker för att de inte gärna vill tala svenska, men antagligen kan de en del.

Hos min finländska samtalspartner anar jag ibland en viss reservation. Man har förklarat för mig att finländare inte alltid förutsätter att svenskar tar dem på fullt allvar. Denna ömsesidiga läsning måste upphöra. Språket är den viktigaste nyckeln. Tills vidare hänger mycket på svenska lärarna i Finland. För allas bästa: Mätte ni ha framgång i ert arbete! ■

SRO:s styrelse 2018

Ordförande

Satu Pessi, Nokia

pessisatu@gmail.com

Gymnasium, Nokia

Ordinarie ledamöter

Katri Granö, Åbo

katri.grano@turku.fi

Yrkesinriktad utbildning på andra stadiet, Åbo

Katja Hämäläinen, Vanda

katja.k.hamalainen@metropolia.fi

Högre utbildning, Helsingfors

Marjo Kekki, Klaukkala

marjo.kekki@gmail.com

Grundskola, Grankulla

Katja Kurki, Tusby

katja.kurki@hyvinkaa.fi

Högstadium, gymnasium, Hyvinge

Heidi Muumäki, Tervakoski

heidi.muumaki@riihimaki.fi

Gymnasium, Riihimäki

Elina Rusi, Helsingfors

elina.rusi@lauttasaarenyleiskoulu.fi

Högstadium, gymnasium, Helsingfors

Seija Westerholm, Ingå

seija.westerholm@espoo.fi

Högstadium, Esbo

Suppleanter

Anne Ainoa, Helsingfors

anne.ainoa@helsinki.fi

Grundskola, Helsingfors

Sirpa Frondelius, Joensuu

sirpa.frondelius@opejoensuu.fi

Gymnasium, Joensuu

Marjaana Halsas, Helsingfors

marjaana.halsas@haaga-helia.fi

Högre utbildning, Helsingfors

Suvi Holopainen, Lempäälä

suvi.holopainen@lempaala.fi

Grundskola, Lempäälä

Sanna Huuskonen, Lahtis

sanna.huuskonen@edu.lahti.fi

Gymnasium, Lahtis

Anne Lehto, Punkaharju

anne.lehto@edu.parikkala.fi

Gymnasium, högstadium, Parikkala

Anna-Maija Mäkinen, Esbo

anna-maija.makinen@espoo.fi

Gymnasium, Esbo

Suomen ruotsinopettajat
Svensklärarna i Finland

Let's learn languages – Lär er språk

Englannin- ja ruotsinopettajien yhteinen koulutuspäivä
ammatillisen toisen asteen opettajille
lauantaina 10.11.2018 Hanasaarella

- 09.00–09.30 Aamukahvi ja ilmoittautuminen
- 09.30–10.30 Kieltenopettaja moniosaajana. **Paula Takio**
- 10.30–11.30 Ajankohtaista ammatilliselta toiselta asteelta. **Leena Hämäläinen**, Tampereen seudun ammattiopisto Tredu
- 11.30–12.15 SRO:n syyskokous
- 12.00–13.00 Lounas
- 13.00–15.00 Autenttisuutta kielenopetuksen ja kielen oppimiseen digipedagogiikan keinoin – ideoita ja välineitä. **Sanna Simola**, Turun ammattikorkeakoulu
- 15.00–16.00 Ruotsin- ja englanninopettajien omat rinnakkaisohjelmat
 - Englanti: Fulbright Speaker
 - Ruotsi: Svenska språket & jag. **Ahmed Hassan**
- 16.00–16.15 Kahvi + arpajaiset

Koulutuspäivän hinta on 70 euroa sisältäen kahvit ja lounaan.

Ilmoittaudu ruotsin ohjelmaan kotisivuillamme viim. ma 29.10. www.suomenruotsinopettajat.fi

Suomen englanninopettajat ry
Engelsklärarna i Finland rf
The Association of Teachers of English in Finland

Suomen ruotsinopettajat Svensklärarna i Finland

Hyvä jäsenemme

Jäsenlehti Poppis ilmestyy kaksois kertaa vuodessa (helmi- ja syyskuu). Jotta pysyt ajan tasalla toiminnastamme, seuraa kotisivujamme ja liity sähköpostilistalle sekä Facebook- ja Instagram-seuraajaksemme.

Yhdistyksen syyskokous pidetään lauantaina 10.11.2018 klo 11.30 ammatillisen toisen asteen koulutuspäivän yhteydessä Hanasaarella. Kokouksessa esitellään ensi vuoden toimintasuunnitelma ja talousarvio sekä valitaan puheenjohtaja ja hallituksen jäseniä. Tervetuloa mukaan vaikuttamaan yhdistyksen toimintaan!

Koulutuspäivä ammatillisen toisen asteen opettajille Hanasaarella lauantaina 10.11.2018 yhdessä englanninopettajien kanssa. Ks. ohjelma sivulta 29.

Oppilasryhmästipendit

Yhdistys myöntää syksyllä oppilas-/opiskelijaryhmiille stipendejä ruotsinkieliseen kulttuuriin tutustumiseen ja yhteistoimintaan suomenruotsalaisten ja ruotsalaisten oppilaitosten kanssa. Painopistealueena ovat edellisvuosien tapaan projektit, jotka edistävät kontaktien syntymistä suomen- ja ruotsinkielisten opiskelijoiden välille. Vierailu ystävyys- tai yhteistyökouluun on ratkaiseva kriteeri stipendejä jaettaessa, mainitse koulu hakemuksessasi. Oppilasryhmästipendien viimeinen hakupäivä on maanantai 15.10.2018. Hakulomake löytyy kotisivuiltamme.

Kevään 2019 kilpailut

Kirjoituskilpailu abiturienteille tammikuussa.

Kirjoituskilpailu peruskoulun 6.- ja 9.-luokkalaisille sekä kieli-kylpyoppilaille helmi-maaliskuussa.

Kirjoituskilpailu lukion 2. vuosikurssin opiskelijoille (pitkä ja keskipitkä oppimäärä) huhtikuussa.

Kesän 2019 kurssit

Västkusten kallar-täydennyskoulutus Göteborgissa

10.–14.6.2019.

Norden inom oss-kesäkurssi Hanasaarella 31.7.–2.8.2019.

Lisätietoa myöhemmin kotisivuillamme ja sähköpostilistalla.

Postituslistat / tunnuksset jäsenintraan

Olethan mukana myös ruotsinopettajien postituslistalla, joka on nopein viestintäkanavamme jäsenillellemme Facebookin ohella. Tunnuksset jäsenintraamme lähetetään mm. kilpailujen yhteydessä sähköpostilistalla. Uudet jäsenet lisätään listalle ilman eri pyyntöä (tieto SUKOLin jäsenrekisterissä ei suoraan siirry yhdistyksen listolle). Varmistat mukanaolosi lähetämällä viestin henkilö- ja kouluastetiedoin osoitteeseen svenska@suomenruotsinopettajat.fi.

Ruotsin yo-pisteitysohjeet löytyvät intrasta eri kirjautumis-tunnuksin, jotka saat ilmoittautumalla erikseen yllä mainittuun toimiston sähköpostiosoitteeseen (otsikoksi Pisteitysohjeet).

Onko sähköpostisi muuttunut? Ilmoita uusi osoite ruotsinopettajien toimistoon, niin vaihdamme sen sähköpostilistoilleemme.

Gyllene klubben

Seniorikerhomme on tarkoitettu kaikille eläkkeellä oleville ruotsinopettajille.

Kerhon jäsenmaksu on 17 euroa eli SRO:n jäsenmaksu. Jos olet jäämässä tänä vuonna eläkkeelle ja haluat liittyä kerhoon, täytä kotisivullamme oleva ilmoittautumislomake. Klubiemäntänä toimii Eeva-Leena Valve Helsingistä. Jos tuttavapiirissäsi on eläkkeellä olevia opettajia, kerro myös heille kerhosta ja sen toiminnasta.

Huom. Kaikki yhdistyksen jäsenet voivat osallistua kerhon taaphtumiin, jos niissä on tilaa. Lisätietoa kotisivullamme.

TOIMISTOSTAMME TILATTAVISSA

Prov- och övningspaket för gymnasiet 2018, joka sisältää:

- A- ja B-tasojen preliminäärien kirjalliset osat doc- ja pdf-muodossa sekä Abittiin siirrettävinä zip-tiedostoina
- harjoituspakettiin tehtäviä, joilla B-tason preliminääriä voi tarvittaessa muunnella
- videon B-tason preliminääriin
- A- ja B-tasojen kuuntelut Abitissa
- harjoituspakettiin tekstinymmärtämis-, rakenne-, reagointi-, kirjoitelma- ja viestinnälliset tehtävät doc- ja pdf-muodossa
- ohjeet Abitti-järjestelmään siirtämiseksi.

Hinta 150 euroa (alv 0 %) toimituskuluineen. Tilaa tuote kotisivuiltamme.

YHTEISTYÖKUMPPANIMME TARJOAVAT

HBL

Tiesithän, että SRO:n jäsenenä saat HBL:n puoleen hintaan. Tee tilaus sähköpostitse pren@hbl.fi tai soita KSF Median asiakaspalveluun 09 125 3500. Jäsenhintista tilausta ei voi tehdä HBL:n verkkosivulta eikä alennus koske verkko-lehteä.

SUKOLin jäsenet saavat jopa 40 %:n alennuksen Otavan ja WSOY:n kauno-, lasten- ja tietokirjoista kustantajien omista Helsingin myymälöistä. Lisätietoa SUKOLin jäzensivustolla.

Nordisk kulturkontakt järjestää paljon mielenkiintoisia tapahtumia kulttuurikeskuksessaan ja kirjastossaan Helsingin keskustassa. Ohjelmassa mm. kirjailijavieraileja, kielikahviloita, näyttelyitä, konsertteja ja seminaareja. Tutustu tarjontaan www.nordiskkulturkontakt.org

Pohjola-Norden

Onhan koulusi jo Pohjola-Nordenin jäsen? Koulujäsenyyden kautta saat paljon hyödyllistä tietoa ja etuja koulullesi. Lisätietoa <http://www.pohjola-norden.fi/sv/skolor/>

Svenska nu – ruotsin kielen ja ruotsinkielisen kulttuurin verkosto Suomessa

Svenska nu tarjoaa koulullesi ilmaista ruotsinkielistä ohjelmaa: nuorisokulttuuria ja työpajoja. Tutustu verkoston toimintaan, ohjelmatarjontaan ja oppimateriaaleihin kotisivulla, Facebookissa ja Instagramissa: www.svenskanu.fi, www.facebook.com/SvenskaNu, www.instagram.com/svenskanu/

svenskanu.fi

Ta del av vårt nya materialpaket

SPRÅKBERIKAD UNDERVISNING

Materialet består av 15 olika temaheter!

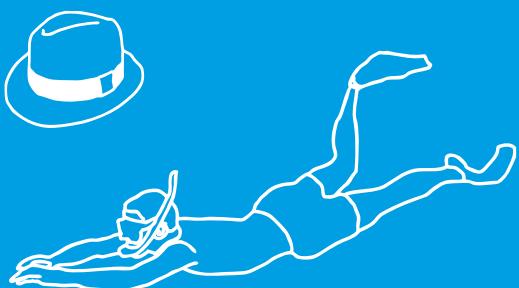
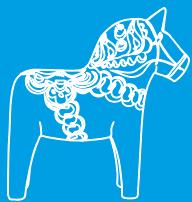
Roliga lektionsaktiviteter

Spel Nyttiga länkar
Inspiration **Idéer**
Vokabulärtips

Ämnesintegrering

3
24

Kom ihåg våra andra
läromaterial på
plugganu.fi